

37.017.92

Ф 33

Дмитро Федоренко
Ольга Федоренко

Кривий Ріг
Видавничий дім
2007

37,017. 92

Ф33

Дмитро ФЕДОРЕНКО, Ольга ФЕДОРЕНКО

641358

Врятуймо духовність українців

*Викладачам і студентам,
а також усім читачам
головної бібліотеки КрДТУ.*

З повагою — автори ФЧФ —

Кривий Ріг
Видавничий дім
2007

ББК 74.3(4УКР)

Ф 33

Рецензенти:

доктор медичних наук, професор, викладач біології, анатомії та фізіології в КДПУ Л. П. Афонін; кандидат філологічних наук, доцент Ю. О. Арешенков, головний редактор газети "Освіта" (м. Київ) О. С. Коноваленко; викладач дефектології КДПУ Т. О. Яркова

Ф 33

Федоренко Д. Т., Федоренко О. Б.

Врятуймо духовність українців: навчальний посібник. – Кривий Ріг, Видавничий дім, 2007. – 76 с.

ISBN 978-966-2915-20-4

Це перша робота в Україні, спрямована на врятування дітей майбуття, нащадків українців теперішніх і майбутніх. Так і хочеться закричати: SOS! – Спасіть наші душі! Нам треба врятувати духовність дітей наших, щоб зберегти українську націю.

ББК 74.3(4УКР)

ISBN 978-966-2915-20-4

© Дмитро Федоренко, 2007.

© Ольга Федоренко, 2007.

© Видавничий дім, макет, 2007.

Виявляється, якщо навіть одноразово пити, навіть лише і міцні напої, сквернословити, битися, паскудити у взаємі "дружити" з наркотиками – у наших спадкоємців будуть не тільки пошкодженими гени та хромосоми, інакше кажучи, власні гени, але й штовхнемо своїх діточок до прірви каліцтва, недоумкуватості та заторможеності... Самі батьки! Господи! Це ж приведе до фактичної загибелі самої дитини і всієї цивілізації!

Цигаркові та інші магнати готові привчити до курева наших дітей, дошкільників, аби прибуток. А далі що? Безодня, знову повернутися до зародку на мільйони років до нашої ери? Люди добрі, схаменіть!

Не кури сам і не дозволяй дітям, бо кожна зтяжка цигаркового диму погано впливає на генну і хромосомну картину дітей і молоді.

Руйнівню діють алкоголь і наркотики. Бережіться!

Народна мудрість

Діти і підлітки повинні думати лише про добро, передбачати добро, а погане "відкидати", бо все недобре має здібність "посідати" в пам'яті дітей і підлітків.

Народна мудрість

Порівняння спадковості світів¹

Спадковість – це така химерна штука, що, припустимо, від корови завжди народжується теля, з якого колись виросте корова, а не орел чи жаба. Правда, може народитися телятко хворим, ушкодженим, але лише телятко. Точно так спадковість і у людей. Завжди при нормальних умовах від китайців народять лише китайці, від африканців – африканці. Правда, трапляються винятки тоді, коли шлюби стають змішаними, тоді спадковість теж мішає гречку з рисом, а як перенести на людей, то можуть вийти досить не передбаченими “вінегрети з перцем”. Інакше кажучи, чистої нації при змішаному шлюбі ніколи не буде. І ще декілька особливостей спадковості серед людей. Відомо, що в нормальних умовах у кожної дитини при народженні є чистими гени спадковості, і таких ген – близько 3000. Кожен з генів за щось своє відповідає. Особливо вразливими є гени спадковості, які “гребуть під себе” усе паскудство, що трапляється у людини.

Можна задати питання: А давні племена мали гени? А хіба вони генетично не люди? А хіба вони підкорялись іншим біологічним законам?

Все абсолютно точно, ідентично, з тою лише різницею, що у сиву давнину на такі проблеми менше всього звертали уваги. Знали мало, тому дозволяли собі кухоль якоїсь сивухи-бормотухи для піднесення настрою, скурити листячко-два висушеного тютюну, але це не носило стихійний характер.

Погляньте нині. Іде собі юнак з юнкою, обидва шмаляють заморські (особливо вона!) цигарки і п'ють прямо з пляшки пиво. О культура стрибнула в антикультурну прірву! Це важливо, бо шкідливо:

1. У молодих батьків, які курять (бодай один з них) і до того ж випивають по пляшці (келиху) пива, чи стопарик самогонки, горілки, коньяку чи вина обов'язково народиться дитина з ушкодженими генами спадковості. Отакої, самі одержували кайф, а дитя – каліка. Це можуть бути ушкодження ручок, ніжок, обличчя, мозку; це можуть бути приховані каліцтва: не уміє слухати, не бажає читати, не любить батьків, оточуючих, тощо.

¹ Федоренко Дмитро, Федоренко Ольга. Порівняння спадковості світів.

2. У дітей, народжених ушкодженим шляхом, не буде дітей зовсім, а як будуть, – вийдуть ушкодженими.

3. Ніколи не лайтеся, не сваріться, не бийтеся між собою чи безпосередньо з дітьми, що у випадок наявності вплине на свідомість, слухняність й інші якості дитини.

4. Прослідкуйте, щоб ненароком не відвідало вашу дитину рукоблудство чи якийсь інший вид онанізму, що настільки пагубно може вплинути на дитину, яку врешті решт можна втратити назавжди.

5. Категорично вживіть заходів, щоб ваші діти не стали куряками, не пізнали смак наркотиків, не вживали алкогольні напої, особливо пиво, яке самостійно приносить величезну шкоду юному організмові, перебуваючи в крові дитини і впливаючи на її гени спадковості.

Молоді батьки! Піклуйтеся не лише про ваших дітей, а й про майбутніх онуків, які можуть з'явитися на світ з ушкодженими генами!

Гени – багатство, а в борг не позичити.

Народне прислів'я

У середині березня 2006 року канал "Інтер" у передачі про покинутих дітей показав жіночку, яка народила сина, обгорнула його в лантух, покинула там і пішла собі геть. У неї почалися кровотечі, звернулася до лікарів, які зрозуміли стан жінки, вона змушена була зізнатися, розповісти, де її син... Виявилось, що покинутий синок ще живий, тільки голодний, виснажений. Привели цю породілю, схожу на віслицю-дикунку, з чорним обличчям... З плином часу цей бідолашний синочок розшукуватиме свою матусю, дякуватиме, що відкрила світ Божий, дала спроможність жити, наслідувати рід людський... І таких спотворень стає все більше.

Видатний учений Придніпров'я, доктор філологічних наук, професор Анатолій Васильович Козлов, розкриваючи поняття "духовності", стверджує: "**духовність** людини – це спрямованість внутрішнього світу людини та її діяльності в світі навколишньому, а також спрямованість самого способу життя на добро- чи злотнорення" (див.: Козлов А. В. Духовні константи жанрів драматургії //

Література. Фольклор. Проблеми поетики: Зб. наук. праць. – Вип. 25. – Ч. 2. – К.: Акцент, 2005. – С. 19; та інші публікації автора).

А як з покинутими дітьми на сьогодні? В Україні всього-навсього близько двох мільйонів... Що це? Генна криза? Вимирання нації?

Прочитайте дослідження професора Козлова А. В., який опублікував понад десяти наукових праць про душу українців і духовність народу, а саме:

Козлов А. В. Сутність духовності // Література. Фольклор. Проблеми поетики. Зб. наук. праць. – Вип. 21. – Ч. 1: Аспекти духовності української літератури. – К.: Акцент, 2005. – С. 5 – 26;

Його ж: Одухотворення праці в українській літературі // Література. Фольклор. Проблеми поетики. Зб. наук. праць. – Вип. 14. – К.: Акцент, 2002. – С. 5 – 10; та інші.

А скільки праць інші визначні вчені подарували світу? А вчителі школи і викладачі вузів? Що ж, настав час включити до навчальних планів вузів і академій, технікумів і училищ, гімназій і навіть загальноосвітніх шкіл спецкурси з проблем генної інженерії, щоб зупинити наближення катастрофи, до якої може прийти людство при такому невігластві у генетично-хромосомних особливостях людського життя і зростаючій тенденції до горіщанського підкидання новонароджених.

Каган М. С. Про духовне // Вопросы философии. – 1985. – 1 9 (рос. мовою).

Козлов А. А. Духовні константи жанрів у драматургії // Література. Фольклор. Проблеми поетики. Зб. наук. праць. – Вип. 22. – Ч. 2. – К.: Акцент, 2005. – С. 18 – 31;

Його ж: Дух жанру “слово” – як проблема // Література. Фольклор. Проблеми поетики. Зб. наук. праць. – Вип. 24. – Ч. 1. – К.: Акцент, 2005. – С. 30 – 35;

Його ж: Духовність драматургії й театру // Література. Фольклор. Проблеми поетики. Зб. наук. праць. – Вип. 25. – Ч. 1. – К.: Акцент, 2006. – С. 42 – 48;

Його ж: Духовність як літературознавча категорія: Монографія. – К.: Акцент, 2005. – 272 с.

Людина і духовність: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції уряду України... Керівник Комаров Л. К. – К., 1996. – Т. 5.

Основні напрямки розвитку духовності... // Урядовий кур'єр. – 1999. – 6 травня.

Уледов А. К. Духовне життя суспільства. – М., 1980 (рос. мовою).

Зазирнемо до давнини² Педагогіка для 6–7 років застерігає

У наш час діти, які готуються до вступу в перший клас, проходять різноманітну підготовку. Одні навчаються в класі-групі дитячого садка, яка працює за спеціальною програмою підготовки дітей до школи.

У багатьох школах, залежно від умов, теж працюють класи-групи для тих майбутніх першокласок за затвердженими програмами.

Загальна підготовка всіх дітей 6-7-літнього віку полягає у вирішенні таких проблем:

– Знайомство дітей з алфавітом, буквами, словотвором, складанням простих речень та інші мовностильові захоплення мовними вправами по первинному знайомству з написанням букв, їх відтворенням уголос тощо.

– Важливо навчити сидіти за партами, за столами на стільцях, щоб уникати скривлення хребта, появи міні горбика, натомість необхідно:

– Виховання у майбутніх першокласників осанки, фігури, щоб відповідали фізичним вимогам.

– Розвивати у дітей 6-7-літнього віку зацікавленість навчанням, любов до школи, класу, подвір'ю школи.

– Первинні навички письма олівцем, кульовою ручкою, фломастерами.

– Розвивати ілюстративні навички кольоровими олівцями, фарбами та фломастерами.

² Федоренко Дмитро. Зазирнемо до давнини. Педагогіка для 6-7 років застерігає

Можна залучити для показу тих ікон, які розфарбовані пальцями (дуже давні, навіть першоукраїнські ікони Богоматері, Юрка-Зміборця та ін., що дійшли до наших днів, написаних гусячими перами, а розфарбовані пальцями, вручну).

– Виховувати у майбутніх першокласників охайність у всьому (обгортання папером, не малювати ні в підручниках, ні на партах, стінах, дверях, щоб дітлахи добре засвоїли, що їх знайшли не в капусті, ні в горосі чи ще які чудасії. Взагалі, цей період у дітей 6-7-літнього віку характерний умінням знайомитися і зачувати напам'ять вірші.

Наприклад, вірш про мову можна вивчити так, щоб кожне слово вимовляв учень:

Ніжна, мила, світанкова,
Ясна, чиста, колискова,
Мелодійна, дзвінкотюча,
Дивна, радісна, співуча,
Лагідна, жива, казкова,
Красна, чарівна, казкова,
Найдорожча, добра, власна,
Мудра, сонячна, прекрасна,
Солов'їна, барвінкова –
Українська наша мова.

Погляньте, як у народі славиться генна інженерія і просто гени!

У зв'язку з тим, що всі класи оцінюються 12-бальною системою, учитель може сказати: "Сьогодні ми з вами працювали на 12 балів", заздалегідь пояснивши дітям, що у початкових класах практикується оціночні судження "Молодець", "Молодчина", "Відмінно", "Добре" та под. А взагалі відповіді школярів, знання і поведінка оцінюються 12-бальною системою:

Українська мова

Рівень навчальних досягнень	Бали
Початковий	1
	2
	3

Середній	4
	5
	6
Достатній	7
	8
	9
Високий	10
	11
	12

(Докладніше по класах і предметах див.: журн. "Початкова школа". – 2002. – 18. – С. 1-39).

Здається, ніяких поважних причин для занепокоєння не існує. Однак спеціальна підготовка учителів та вихователів-учителів (для шкіл і дитячих садків-шкіл) бажає бути кращим, бо нині до школи приходять діточки з ушкодженими генами і хромосомами, з розладженою психікою, з неповноцінних чи неповних сімей, діточки, яким слід педагогічна майстерністю учителів поставити добрий психолого-педагогічний заслін, повернути діточок у лоно праведної дошкільної педагогіки.

На допомогу вихователям і медсестрам дошкільних закладів весь час (здавна і нині) приходять на допомогу видання "Медицина". Наприклад, "Виховання дітей раннього віку" Н.М. Аксаріної (видання третє, виправлене і доповнене), – М.: "Медицина", 1977 (рос. мовою) має 14 розділів і залучає різних авторів. Це майже хрестоматійно-енциклопедичне видання, що відслужило добру службу.

Більш нове видання посібника для учнів медичних училищ М.В. Беніамінової "Виховання дітей" (– М.: "Медицина", 1985) розкриває роль нервової системи, спадковості у вихованні малюка. Так, у другому розділі, написаному Р.І. Беніаміновим, розглядаються особливості розвитку нервової системи у дитини, рефлекторна діяльність, домінантний принцип діяльності кори головного мозку, утворення умовних рефлексів тощо, адже мова йде про маленьку людину, якій ще стати членом великої, непорушної нації.

Шкода, що ці основи викладаються не українською мовою. Невже це так важко, коштовно чи надзвичайно дорого?

І тут дуже важливим стануть:

– Учительський настрій орієнтації діточок на добро, на щиросердність, ніжність, любов до батьків та інших дорослих.

– Виключна психолого-педагогічна підготовленість учителів, щоб у класах-групах не знали психологічних чи педагогічних зривів.

– Щоб кожен учень, з ушкодженими генами, в особі учителя яскраво бачив би щиросердну заміну тих батьків, які допустили генетичне ушкодження власної дитини, поводять себе з майбутніми першокласниками скособочено, на рівні скандалістів, а не вихователів.

– Виключна поведінка учителя, дохідливе і лагідне мовлення, позбавлене підвищених тонів, окрику, брутальних висловлювань тощо.

– Сам учитель категорично не може палити, вживати алкоголь і наркотики, уважно слідкувати за дітьми з цих питань, присікати гру в карти.

У давніх книгах мудрості не менше,
з ними жити легше.

Народне прислів'я

- Гени та хромосоми людини – диригенти чарівності спадку.
- Чим досконаліші гени і хромосоми, тим геніальніші наші діти.

- Піклуючись про гени спадку, зростиш дітей на славу!

(Ці та інші приказки та прислів'я записані на Придніпров'ї упродовж 1960 – 2000 років, друкується вперше).

Заирнемо до давнини
Учителі першокласників першокласні

– Енциклопедія для дошкільників. Рекомендовано для дітей дошкільного і молодшого шкільного віку. – Донецьк: БАО, 1997 (рос. мовою)

– Життя проти наркотиків // ТН-ЕКСНС. – 2001. – 12.12.– С. 5 (рос. мовою).

– *Кок І.С.* Психологія ранньої юності (У кн.: Вікова і педагогічна психологія. Розд. 6. Під ред. А.В. Петровського. – М.: Просвіта, 1973 (рос. мовою)

– *Новак О.* Діти-сироти повинні мати такі самі права і увагу, як діти в сім'ях // Освіта України. – 2003. – 173. – 26.09.– С. 9-10.

– *Сухомлинський В.І.* Вибрані твори. – т. 4. – К.: Рад. школа, 1977.

– Додержання техніки безпеки при організації трудової діяльності у дитячому садку. Бюлетень нормативних актів. – М., 1984. – 110. (рос. мовою).

– Харчування дітей в дитячих дошкільних закладах. Методичні рекомендації. / М-во охорони здоров'я СРСР, 1984. (рос. мовою)

– *Федоренко Д.Т.* Золото юних душ і Криворізькі гімназисти біля витоків народознавства і етнопедагогіки // Шахтар Кривбасу. – 1992. – 26.09. – С. 2; його ж: Відбудова національної школи засобами етнопедагогіки / У кн.: Проблеми діагностики і прогнозування соціально-економічних ситуацій. – К.: АН національного прогресу. – К., 1992. – С. 191-192.

Чи можна збільшити людині кількість генів?

Тоді були б з хоботами, чи з бегемотськими ротами,
або жили б під водами.

На все природній розум...

Народне прислів'я

Враховуючи минуле³

Батькам учнів-дошкільників

І чого це батьків учнів-дошкільників виділяють в окрему групу? Бо робота з ними не така, як з батьками дітей інших категорій, що й батьки повинні знати та уміти бути мудрими зі своїми малюками. Саме мудрими, а не ховатися за визначенням: “Мені ніколи, що за діти пішли?”, “Зі мною батьки ставились, як я зі своїми, що ще потрібно?”, “Я люблю, цілую свого Сьомчика, граю з ним, чи не досить?”

Так, не досить, бо, образно кажучи, малюку потрібен увесь всесвіт в образній, дохідливій для дитини формі. Пригадайте, як перебуваючи ще в “матусиній хатинці” з кожним майбутнім громадянином потрібно розмовляти, кожного навчати, абсолютно кожного слід виховувати, так-так, саме в “матусиній хатинці”. А коли нарешті воно народиться, виявляється, що крім матусі й тата, якщо він спілкувався з майбутнім прибульцем на Землю, нічогосінько не знає. Це природне явище, адже гени, це такі дрібненькі частки, ну як молекули чи атоми, які не вміють розмовляти, але на диво повнокровно управляють життям того Землянина. Але якщо батьки усвідомлюють складність генетичного взаємозв'язку малюка з навколишнім, у тому числі і з батьками, то взаємини слід будувати інакше, а саме:

– Не допускайте дитячого вередування, враз допитуватись, що трапилось, навіть коли ще маля не розмовляє. Залучіть на допомогу жести, звуки, демонстрацію. Пов'язуйте всяке вередування з нервовим станом, незадоволенням малюка і далеко не завжди задовольняйте, але розумійте його.

– Категорично забороняйте падіння дитини на підлогу і биття її ногами, цей каприз дуже шкідливий для формування характеру, своєї особистості.

– Уважно слідкуйте, щоб напрям погляду дитини під час вашої розповіді був точно спрямованим і виразним, щоб ваша ластівочка не дивилася кудись у небуття, або наповнювала свій погляд сумішем любимої каші з невиразністю, про що кажуть: “За туманом нічого не видно...”

³ Федоренко Дмитро. Враховуючи минуле. Батькам учнів-дошкільників

– Якщо дитина зараз неухважна, з розсіяним сприйняттям, не слід працювати з нею по запланованому, спершу поверніть лапушку ненаглядну до уваги, а потім працюйте за розкладом, планом чи потребою.

– Зумійте радіти разом з малюком бодай маленьким її успіхам, хваліть досягнення дитини, заохочуйте нові успіхи. Ніколи не карайте за невдачу, тим паче фізично. Нехай у вашій свідомості постійно житиме плакат: “Жодного ляпаса, жодного удару очкурком, жодного позбавлення екскурсії, культпоходу, прогулянки, бо це порівнюється фізичному покаранню, настроює вашу рожеву квіточку проти батьків...”

Любі друзі читачі, посміхніться разом з нами!

До лікаря привезли чоловіка з розбитою головою. Медсестра заповнює історію хвороби:

- Прізвище, ім'я?
- Іван Голопупенко.
- Одружений?
- Ні, у мене немає генів на одруження.

* * *

Порадьтеся з лікарем вашого Сонечка, як краще організувати харчування, звичайно, крім фруктів і овочів, які завжди повинні бути в достатній кількості, та й то деякі за рекомендацією лікаря можуть бути збільшеної норми.

Якщо дитина народилася із змінами в генетично-хромосомній палітрі, тим паче земне життя малюка повинно бути спрямованим на її виправлення, а наступний етап – 6-7-літнього розквіту неповторних Вітюшок, Борисочків чи Дмитриків, Антонін, Тамар чи Оленок, а точніше було б – і всіх інших, адже вони складають армію земних українців. Цілком зрозуміло, що уже дорослі із ушкодженою генетично-хромосомною індивідуальною засівною площею у юнацькому і дорослому віці виникають складні, страшні хвороби, які погано лікуються, і на ушкодженій генетично-хромосомній основі з додаванням інфекції. Інколи такі стани закінчуються летальним явищем.

В одній вельми цікавій книжці Д. Федоренка "Кошовий лицарів чубатих" (Кривий Ріг: ПП "Видавничий Дім", 2000) наводиться аналіз українських національних страв у розділі "Улюблені страви кошового Івана Сірка" (С. 127-138).

Що можна сказати про страви давньої української кухні?

Усі вони, майже усі, активно сприяли розвитку і зміцненню українців, їх фізіології, імунної сили, національної вірності тощо.

Ще б пак! Борщ український з м'ясом, борщ гетьманський, борщ полтавський, борщ київський і т.д. по назвах великих міст. З м'ясом і без, буковинський з грибами, з квашеними яблуками, з м'ясними галушками, з грибами і чорносливом, із свинячою грудинкою... Так, забули сьогодні ці борщі, як забули більшість капусняків, юшок, гарячі рибні страви, гарячі м'ясні страви, страви з яловичини, страви з свинини, з баранини, з телятини, з кролятини, з птиці, страви з овочів, з муки, з ягід і фруктів... Ні, все лише назвати – кілька сторінок великого тому мати, бо то – смачна основа, фундамент біологічного, а значить, і генного фундаменту нації українців.

Ще одне, надзвичайно важливе питання – аборти вагітних жінок, або Кесаревий розчин перед самісінькими пологами.

Сучасні вчені довели, що хірургічне втручання у жінки під час пологів обов'язково призводить до ліквідації у малюка генів любові до неньки, до батька, а це уже неповторність. Скрізь, у всіх дитячих колективах і організаціях педагоги мусять бути чітко і ґрунтовно підготовленими з проблеми шанобливого ставлення до його величності Гармонів людських, людинотворчих і з питання включення цих дивних створіннь Природи до життєдайної системи людського організму.

Сучасні українці лише по чутках мають уявлення про стародавні страви, які зводили, будували, закріплювали саме українця в українцеві. Понад десяток років ошчасливила світ чарівна книга: "Українська стародавня кухня" / Довідник / Упоряд. УЦБ Т.Л. Шпаковської. – К.: Спалах ЛТД, 1993. – 238 с. (великого формату). Найцікавіше, припустимо, що в ньому зібранні подано аналіз рецептури понад 20 одних українських борщів.

І квіти, і книги є прикрасою життя.

Кожна квітка розквітає у свою пору

– Дошкільна педагогіка / За редак. В.І. Ядешко і Ф.А. Сокіна. – К.: Вища школа; 1981.

– Історія дошкільної педагогіки. Хрестоматія / Упор. З.П. Борисова, В.З. Смаль. – К.: Вища школа, 1990.

– *Крупська Н.К.* Про дошкільне виховання / Упор. З.А. Борисова. – К.: Рад. школа, 1989.

– *Любар О.О., Федоренко Д.Т.* Історія педагогічної освіти і думки в Україні. Ч. 4: Дохристиянський період. – К., 1999.

– *Сухомлинський В.О.* Про виховання. – М.: Політвидав, 1975 (рос. мовою).

– Сестра-вихованка яслів і молодших груп дитячих садків / За ред. М.Д. Ковричної. – М.: Медицина, 1971 (рос. мовою).

– *Федоренко Д.Т.* Родом з матріархату // Заграва. – 1994. – №11. – Вересень. – С. 3-4; його ж: Забуті таємниці: Деякі педагогічні особливості відновлення традицій суспільно-генетичної пам'яті народу // Початкова школа, 1994. – №4. – С. 32-34; його ж: Історія педагогічної думки і освіти в Україні. Частина друга: Княжа доба. – К., 1994.

Злодіє! Не кляни свої гени, то ти їх зробив такими!

Народна приказка

Враховуючи минуле⁴

Молоді батьки племен викривають і повчають

Законодавство дозволяє вступати до шлюбу з 18 років. Трапляються випадки, коли молодятами стають раніше. Це тоді, коли вони чекають дитину. Кілька важливих порад у зв'язку з цим:

– Коли молоді хочуть стати батьками, вони повинні очиститись від усілякого бруду: не палити цигарки (курити), не пиячити, не вживати наркотики, не сквернословити, не пліткарнічати, навіть подумки... .

⁴ **Федоренко Дмитро.** Враховуючи минуле. Молоді батьки племен викривають і повчають

Давні праукраїнські племена антів, склавинів, древлян, полян та ін., виявляється, були допитливими, культурними, сексуальними. Було б чого!

Найголовнішою причиною сексуальності, наприклад, було те, що вагітні й матері з давньоукраїнських племен не були переобтяжені важкою роботою, їх чоловіки інтуїтивно, чи навчені, минали стани запою, скандалів, бійки, тому діти народжувались у генетичному плані геніальними. А це забезпечувало нові покоління народити здоровим, сильним і сексуально багатим.

Так молодята давньоукраїнських племен рано вступали до шлюбу, і не боялися, що в такій сім'ї один із її членів одержить від природи гучну імпотенцію, у чоловіків навіть аденома, каторжна пухлина для чоловіків, не з'являлася і статевим життям наші далекі родичі розкошували до глибокої старості.

– Рівні чи урівноважені взаємини між майбутніми батьками: не скандалити, не битися, не сквернословити... Чому? Майбутнє дитя генетично перехопить усю паскуду в поведінці батьків, усі вибрики їх ставлення до генетичної платформи дитини, до її виховання і підготовки до життя.

– Історія педагогіки, починаючи з праукраїнських племен, не знає випадку, коли б генетично ушкоджені батьки народили б дитя без ніяких ускладнень для життя, бо дитя теж народиться ушкодженим.

Наприклад, чарівний, розумний Ігорьочок у 6 років одержав ДЦТ (дитячий центрально-нервовий параліч), матуся вдалася до Бога не за допомогою знайти хорошого лікаря, а з проханням допомогти синові. Зараз Ігор Петрович має тридцять років, тоненька нога не працює, рука ж покуйовджена теж не працює, голівка скособочена і він заявив, що не буде одружуватися, бо йому жінка не потрібна, спрацьовують відсутні та ушкоджені гени. А треба було звернутись до Бога з проханням допомогти синові і послати хороших лікарів, що хлопчику було б значно краще, корисніше...

Або аж, ось хлопчик Філя. Ноги покручені і розкидані, рученятка майже вирвані, лице – страшно глянути. Хлопчині вже 16. І що ж матиме? Нічого, усі близькі просто ждуть кінця...

Або Ганнуся, померла в 17 літ, померла через те, що у неї після падіння на табуреточку став рости горбочок і розвиватися

різні складні хвороби. Невже батьками не зрозуміло, що враз після падіння дитину слід було показати лікарям, обстежити результати падіння і ушкодження якоїсь там ланки позвонка... Люди добрі, отже разом із позвонком ушкоджені і гени, це зрозуміло кожному, крім батьків. "Минеться", а воно й не минулося.

А скільки в одній школі діточок із вродженими дефектами? Кілька дітей страждають, а далі як? Подивіться, скільки вступають до профтехучилищ, технікумів, вузів і академій з ушкодженими під час пологів органами? І з кожним роком ця картина йде на збільшення... Звідки це?

Відповідь одна: порушення чистоти і вірності генетично-хромосомної палітри юного громадянина. Причому порушення йде від батьків малюка, підлітка, юнака.

– Буде так, як я сказала! – вигукує матуся. А чи справді буде так, як вона сказала?..

– Подумаєш цигарка... Світ он скільки часу курить, скільки тютюну на дим перетворено, і нічого... А тут запалив цигарку – і дітям буде погано...

..

Носії генної святині є ще й носіями фольклорних творів:

– Хворий, якщо негайно кинете курити, то цілком можете дожити до вісімдесяти літ...

– Боюся, лікарю, що з цим я уже запізнився...

– Що, так погано почуваєтеся?

– Ні, просто мені вчора вже виповнилося вісімдесят два роки, а як бачите, гени спрацювали добре...

Бідний майбутній батько, він нічого не знає ні про зло куревом, ні про гени, ні про механізм появи каліцтва у дітей... А якби то знав? Вік би сам не доторкнувся до цигарки і не дозволив би іншим – ні курити, ні пити, ні насолоджуватися наркотиками.

А дивіться, весь люд говорить про шкідливість тютюну, і більше половини – палять, навіть лікарі і вчителі. Яка ганьба!

А дівчата і молоді жінки палять. У кінофільмах майже всі палять. Це що, мода така, чи світ перевернувся? Білобриса красунечка залазить на цигарку, дим втягує з таким азартом, ніби то подих життя. Цікаво, коли генетично ушкоджена красуня народить

каліку, чи покине вона її?

По вулицях ходять, смокчуть пиво прямо з пляшки (о мода!), засмокчують цигарками хлопці та дівчата... Чи це не виродження нації?

А ота мода, яка від грудей дві долоні вниз гола, потім спідничка в півтори долоні, що це за мода? Мода – теж виродження, бо вона прийшла з племені “ням-ням”, яке уже вимерло. Черга за нами, хоча ми з племен антів, склавинів, полян, сіверян, деревлян та ін., серед яких “ням-ням” немає, бо вимерло раніше.

В Україні є дивний історик, автор понад 10 вельми актуальних досліджень давньої історії нашої країни і понад 100 праць різного типу, що славлять нашу Україну, державу одного з найдавніших слов'янських народів. Це Леонід Львович Залізник, автор суттєвих праць про мезолит, про Південно-Східне Полісся, про первобутніх мисливців, раннє козацтво і його архаїчні корені і т.д. і т.п. Л.Л. Залізник збагатив українську історичну літературу з епохи давнього світу, українських племен і їх злиття (об'єднання, зрощення) до одної монолітної держави.

І хоча книгу названо нарисами, вона менш за все схожа на художній твір, бо є науковим, науково-дослідницьким. Мова йде про “Нариси стародавньої України” книги Л.Л. Залізника, яка складається з 14 розділів, зовсім не схожих на нариси, певно, автор посоромися, бо це справді розділи. Автор чутливо ставиться до подій, думок вчених і фактологічного матеріалу. Так він називає розділи своєї книги: “1. Природа кінця льодяникової епохи”, “2. Епоха північного оленя кінця прильодяникової Європи”, “5. Україна та проблема індоєвропейської прабатьківщини” і т.д. (Див.: Залізник Л.Л. Нариси з стародавньої історії України. – К.: Абрис, 1994).

Квіти, окурені тютюном, гинуть

Навіть, горе людське позначають звичайними квітами,
а не чорними

– Організація медичної допомоги дітям в дошкільних закладах / Під ред. Н.І. Гребешевої. – М., 1984. (рос. мовою).

– *Осокіна Т.І.* Як навчити дітей плавати. – М., 1985 (рос. мовою).

– Нехай дитина зроста здоровою / Під ред. Л.Ф. Островської

— М., 1979 (рос. мовою).

— *Спіріна В.П.* Загартування дітей. — М., 1978 (рос. мовою).

— Фізичне виховання дітей дошкільного віку / Під ред. А.І. Шустова. — М., 1982 (рос. мовою).

— *Фоміна А.І.* Фізкультурні заняття і спортивні ігри в дитячому садку М., 1984. (рос. мовою).

— *Федоренко Д.Т.* Віщіструни учительства // Укн.: Викладання і виховання в початкових класах національної школи. — Кривий Ріг, 1995. — С. 39-59; його ж: Програма І міжнародного симпозіуму "Людина: мова, культура, пізнання". — 1995. — 18-21.04., Кривий Ріг, — 1995 (у співавторстві).

Людина без ген — не людина,
а інші гени — то скотина!

Народне прислів'я

Вісті з минулого

Дажбог і Богиня Лель про молодь⁵

1979 року в Нью-Йорку Лев Силенко оприлюднив свою багатолітню працю "Мага Віра". — 1428 сторінок.

Лев Силенко став засновником Рідної Української Національної Віри (РідУНВіра), її пророком.

У цій праці подано аналіз Українських племен до сучасності. Аналогічної праці ще не було в країнах світу. Сам автор зазначає, що це "Велике Світло Волі", "Співвідношення Віри, Науки, Філософії, Історії".

У Силенковому дослідженні "Мага Віра" подано аналіз всього: ідей і вірувань світу, історії православних племен і держав, католиків і мусульман, "Мага Віра" багата історичними, етнічними, педагогічними, довідковими свідченнями про племена і слов'янські народи, їх історію, закликає, щоб українці ніколи не були рабами (С. 1304-1305).

Розкриваючи тонкощі РідУНВіри і велич Дажбога, Лев Силенко

5 **Федоренко Дмитро.** Вісті з минулого. Дажбог і Богиня Лель про молодь.

водночас не забуває проголосити добро, яке мусить наслідувати кожен українець, і зло, яке слід уникати, боротися з ним, викорчувувати зі свідомості юних.

Які ж мудрі висловлювання автора "Мага Віри" про кохання, вірність, любов, доброту і формування людей жорстоких і добрих (с. 1278). І хоча Лев Силенко не торкається питання генів у житті людей, він майстерно це замінює вихованням, Богом.

Мудрий Лев Силенко майстерно розглядає правильну любов, яка має ненависть і ощадність, співпереживання і жертвовність, душевну красу і вірність. Виявляється, що ці почуття, коли діють з негативним ефектом, виникли у людей з ушкодженими генами. Отак от Лев Силенко досліджує витоки (початок з праукраїнських племен), взагалі в християнській вірі "Сім Законів Правильного Життя".

1. Правильне Мислення має Волю, Мету, Відвагу.

2. Правильне Хотіння має Любов, Справедливість, Послідовність.

3. Правильне Виконання має Відповідність, Точність, Дисципліну.

4. Правильне Ставлення до Себе й Оточення властиве повноцінному "Я": повноцінне "Я", Незалежне, Небайдуже, Узгоджене.

5. Правильне харчування має якісну Поживу, національне Вариво, Обрядність.

6. Правильна Любов має Ненависть і Ощадність, Співпереживання і Жертвовність, Душевну Красу і Вірність.

7. Правильна віра має Природне народження, Блажене Розуміння і Правильне Призначення.

Коли "Сім Законів Правильного Життя" поєднати із законами генетичного розвитку та життя людини, то більшість з них абсолютно співпаде уже тепер, а решта потребує заміни якогось слова. Висновок один: люди більшості праукраїнських племен жили у чистоті взаємин, любові, ніжності, сексу, продовження роду тощо, а їм же було ой як нелегко: ні комп'ютера, ні досконалого письма та бібліотек, підготовленість батьків була більше всього інтуїтивною, а не на наукових відкриттях. Звичайно, племена мали немало недоліків, але не вимирали, кожне плем'я давало осмислених лю-

дей, які незабаром створили Україну (Русь) український народ (русанів), а ще згодом повели запеклі бої із загарбниками, яким сподобалась наша земля і захотілося тих праукраїнців, а незабаром і українців, мати рабами, підлеглими для кількох сусідських, навіть слов'янських, держав. Так, праукраїнські племена дали людству мислителів, давніх філософів, цілителів, вождів племен, чесних.

Нічого нового, усе старе і зрозуміле, як ясний день, – абсолютно здорова людина має неушкоджені гени. У такої людини, якщо батьки у парі ідеально чисті (не палять, не вживають наркотики, не сквернословлять і навіть не думають погано), то їх діточки будуть ідеально чистими з неушкодженими генами, а значить, здоровими фізично, фізіологічно, морально, матимуть наблизений до ідеальності імунітет, інакше – матеріал, з якого вийдуть геніальності у будь-якій сфері.

На науковому рівні, з указанням року, місця видання та сторінки цитованого матеріалу, Лев Силенко доводить пересікання християнства й іудейства, вказує на існування жертвоприношення людьми в багатьох країнах, наводить численні висловлювання античних вчених з цієї проблеми.

Та яких би проблем не торкався Лев Силенко, головною все ж була здорова людина, не ушкоджена, не скривджена, не зіпсована життям.

Багато сторінок славетної “Мага Віри” відведено доказам того, що рідна Українська православна віра ніколи не мала людських жертвоприношень, завжди була чистою, бо віра чистих людей, звідси можна доводити чистоту генної спадковості давніх українців. Дажбог і богиня Лель були святою, елітою праукраїнців, які приймали молитви членів давніх праукраїнських племен і захищали їх від усякої скверни будь-якого походження. Звичайно, Матір Божа Лель більше піклувалася за дітей, молодь і їх матерів, тому збереглись звертання до матусі Лель, пісні, віршовані (можливо, колишні пісні) та приповідки, адресовані матусі Лель.

Кожен прошарок людей зберігає свою товщу народно-потичних творів. Наприклад, від Віктора Антоновича Сорочана в 1997 році в м. Марганці записано такий жарт:

Новини. Коротко про головне.
Культура. Страшно.

Політика. Брудно.
Спорт. Соромно.
Педагогіка. Туманно.
Гени. За туманом нічого не видно.

(Друкується вперше)

Бога Дажбога хоча б інколи чули, знали про нього, а про Матір Божу Лель майже зовсім не чули, хоча в людську давнину це були перші особи, які благословляли стародавній світ і людей з племен.

Лев Силенко на 1428 сторінках свого дослідження "Мага Віра" – Рідна Українська Національна Віра (РУНВіра) розкриває чистих людей, які зросли і відбували з чистими генами, українських велетнів.

Звичайно, десь, колись траплялись гріхопадіння і генне скособочення, але ж то було зрідка, небагато і не постійно.

Погляньте зараз. Дівчата йдуть, курять, хлопці і дівчата п'ють пиво прямо з горла, народження дітей у генетичному бруді, наркотики квітнуть, а є люди, які справді вирощують наркотики різного ґатунку і призначення... Люди добрі! Це ж прямисінький шлях до вимирання нації, здорової, красивої, життєдайної та скособоченої, заплутаної, приспаної різними кольорами...

У "Нариси історії України" (- Львів, 1998), в "Історії України" (К.: Освіта, 1993) та в інших творах Дмитро Дорошенко розглядає першоукраїнські племена, початок української держави та її історію до половини XII ст. як людей сильних, генетично чистих, тому в ті часи питання збереження нації ще не поставало, адже панувала роздрібленість (Галицько-Волинська держава, Литовська доба, Польське панування тощо, Козацькі війни за незалежність Української держави і свободи українському народу) позначилося на самому населенню, але не в генетичному плані.

У ті часи лише незначна частина населення мали тягу до тютюну, а наркотичне зілля жували члени ще недорозвинених племен.

Ось чому населення було генетично здоровим, фізично розвиненим та патріотично загартованим. От вам і гіпофіз, генетична спадковість, генетична досконалість та неушкодженість, чого аб-

солютно категорично не можна сказати про наш час.

Майже всі хлопці і дівчата курять, а значить, гени спадковості зіпсовані, лаються, скандалять, п'ють пиво, самогонку, горілку й інші міцні напої, виявляють наркотичну залежність на інші негативи, то про яку ж націю може йти мова?

Ще про одну особу слід розповісти читачам. Мова піде про учителя з Катеринослава (Дніпропетровськ) Дмитра Дорошенка (1882-1951). Був учителем, але за ті три (1910-1913) навчальних роки, Дмитро Дорошенко опублікував історію Катеринославщини (1913), повні зібрання творів Тараса Шевченка (1914).

Визначний історик України Дмитро Дорошенко дослідив найдавніші сторінки українського народу, так зване "велике переселення народів" (Див.: Дм. Дорошенко: Історія України. З малюнками. Для школи й родини. – К.: "Освіта". – 1993. – С. 18-19), докладно зупиняється на гуннах, аварах, українських племенах (поляни, сіверяни, древліани, дуліби, білі хорвати, тиверці, уличі) (Там же. – С. 19).

Автор залучає надзвичайні фактичні матеріали (Київський літопис, походження назви України, найдавніші племена тощо) і робить своє дослідження значно значимішим в об'ємі. Так 16 докладних розділів охоплюють матеріал від доісторичного минулого ріднокраю, населення української землі в дослов'янські часи і закінчуються Великою світовою війною та відродженням української держави.

Деякі особи з українських учених ставились до Дмитра Дорошенка як до буржуазного націоналіста.

"Історія України" Дм. Дорошенко написав у натхненні, завдячуючи Фонду допомоги школам України (голова – Володимир Воловодюк, члени – д-р Роман Воронка, д-р Євген Федоренко) при Координаційному комітеті допомоги Україні в США (голова д-р Богдан Бурачинський). Всі витрати на видання сплатила Українсько-американська асоціація сеньорів Майямі – США (голова – Микола Ракуш, члени – Михайло Ковальчук, проф. Микола Чировський, Богдан Мак).

Згідно наміру видавців усі школи можуть одержати цей посібник безкоштовно (Див.: Дорошенко Дмитро. Історія України. – К.: Освіта, 1993. – С. 4).

Нехай Бог розводить квіти дива!

Господи, просвіти кожного прочитати потрібні книжки!

Бабина К.С. Комплекси ранкової гімнастики в дитячому садку. – М., 1978 (рос. мовою).

Вавилова Е.Н. Розвиток у дошкільників спритності, сили, витривалості. – М., 1981. (рос. мовою).

Кисляковська В.Г., Васильєва Л.П., Гурвич Д.В. Харчування дітей раннього та дошкільного віку. – М., 1983 (рос. мовою).

Силенко Л. Мага Віра. Рідна Українська Національна Віра (РУНВіра). Велике Світло Волі. – Нью-Йорк: Оріана, 1979.

Федоренко Д.Т. Спочатку був Дажбог. Про що розповідає першоукраїнський літопис Велесова книга... – Кривий Ріг: Бібліотечка "Саксагані", 1994; його ж: Кошовий отаман Іван Сірко: Нові маловідомі факти життя людини-легенди // Червоний гірник. – 1990. – 12.08. – 1154. С. 54; його ж: Козацькі смішинки (Відповідь Сірка; Кого можна обдурити; Мудра відповідь) // Перець – 1992. – 10. – С. 7.

Фролов В.Г. Фізкультурні заняття, ігри, і вправи на прогулянці. – М., 1986 (рос. мовою).

Фролов В.Г., Юрко Г.П. Фізкультурні заняття на повітрі з дітьми дошкільного віку. – М., 1983 (рос. мовою).

Класичний імунітет
завжди вдячний генній інженерії.
Народне прислів'я

**Зазирнемо в давні документи
"Остромирова Євангелія" 1056-1057 рр.
та інші документи⁶**

Як не дивно, а вельми ранні періоди життя праукраїнських племен, а згодом і народу, все-таки мають документальні письмові підтвердження.

Тексти "Остромирової Євангелії" 1056-1057 рр. запозичені з більш ранніх книг, наприклад, переклад яких здійснили першоучителі слов'янства Кирило і Мефодій (Див. розвідки А.Х. Востокова, М.П. Погодіна і навіть свідчення Острозької Біблії).

Кожен пергаментний лист Остромирової Євангелії виконаний красивим уставним письмом, часто з позолотою, у дві колонки, а нумерація листів, правда, на багато віків пізніша...

294-й лист має традиційну для таких творів приписку, текст якої виконаний буквами близько 3 мм розміром, що майже втричі нижче за букви основного тексту і сповіщає (у перекладі на сучасну українську мову) таке: "Слава Тобі, Господи, Царю Небесний, за те, що удостоїв мене написати цю Євангелію. Почав же я її писати в році 1056-му, а закінчив у році 1057-му. Написав же я її для раба Божого, названого в хрещенні Йосипом, а по-мирському Остромира, який був свояком князя Ізяслава. Князь же Ізяслав тоді володів обома областями – батька свого Ярослава і брата свого Володимира. Сам же князь Ізяслав управляв престолом батька свого Ярослава у Києві, а престол свого брата він доручив управляти своєму свояку Остромиру в Новгороді.

Дай, Боже, многії роки життя тому, хто дарував кошти на цю Євангелію для утіхи багатьох християнських душ. Дай йому, Господь, благословення святих євангелістів Івана, Матвія, Луки, Марка і святих праотців Авраама, Ісаака і Іакова – йому самому і дружині Феофані і їх дітям. Живіть благополучно багато років, управляючи тим, що доручено вам. Амінь".

Ця частина прикінцевої приписки продовжилась у першій колонці зворотної сторони листа 294 і потребує деяких пояснень та уточнень.

⁶ Федоренко Дмитро. Зазирнемо в давні документи. "Остромирова Євангелія" 1056-1057 рр. та інші документи.

“Повість врем’яних літ” (За Іпатським списком) свідчить, що в літо 6563 (1055) прийшов Ізяслав і сів у Києві, а Святослав у Чернігові, Всеволод у Переяславі, Ігор у Володимирі, В’ячеслав у Смоленську” (Повість врем’яних літ... Переклад, післяслово та коментарі В.В. Яременка. – К., 1990. – С. 260-261).

Звернімо увагу на те, що усі документи (письмо) минувшини несе поважні звертання до будь-якої людини. І ще варто довести, що усі, багаті і бідні, були генетично чистими, хромосомно виваженими, коли відпадає потреба звертатися як до хворої люди, рятуючи чи застерігаючи її.

Вельми цікаві твердження “Ще ж доручаю стіл (престол) замість себе старшому сину моєму і брату нашому Ізяславу Київ, його слухайте, як слухали мене... (“Літопис по Лаврентієвському списку. – С. 157 / В кн.: Історія України. В документах і матеріалах. – Т. I: Київська Русь і феодальні князівства XII-XIII століть. – К.: Вид. АН УРСР, 1939. – С. 81).

Текст самої приписки та літописи свідчать, що Остромирова Євангелія писалась для киян-полян за походженням, інакше кажучи, українцям. До того ж не викликає сумніву, що пам’ятка створена на землях України-Русі.

“Я, диякон Григорій, написав цю Євангелію. Той же, хто краще мене напише, – не засуджуй мене грішного. Почав же писати місяця октябрю 21-го в день пам’яті Іларіона, а закінчив місяця мая 12-го (в день) пам’яті Єпіфана. Прошу всіх читаючих, не засуджуйте, виправляйте і читайте. Так і апостол Павло говорить: “Благословіть. А не кляніть. Амінь”.

Як видно: автор-укладач Остромирова Євангелія диякон Григорій був з цих же країв, походив з племені полян-киян, мав найтісніші зв’язки з Києво-Печерською лаврою, належав до клиру обителі, знайомий з книгозібранням Ярослава Мудрого (а чи, бува, не був одним з його родичів?), бездоганно знав не лише книгу книг Біблію і канонічні Євангелія, а й Божественну літургію (службу). Інакше тоді чим пояснити, що Остромирова Євангелія має послідовні щоденні читання з різних євангелістів від Великодня (Паски) до П’ятидесятниці (Тройці), суботні і подільні читання наступних тижнів року?

Так із 172 євангельських читань 142 становлять читання на

літургії, інші – на вранішні – Вознесіння Господнє та ін., що робить цю пам'ятку співвідсною (відповідною) із Статутом церковних читань, рівнозначною з Апраксіями (Докладніше див.: Митрополит Пителин. Нечаєв. Особенности Остромирова Евангелия / В кн.: Остромирово Евангелие. 1056-1057. – Л.: Автора, М.: Вид. відділу Московського Патріархату, 1988. – С. 5) (рос. мовою).

Остромирова Евангелія корінням сягає у найдавніший прошарок української писемності, а міждержавні зв'язки Рюриковичів – Ігоря і Ольги, Святослава і його синів Ярополка, Олега, Володимира, одинадцяти синів Володимировичів, серед яких Ярослав, прозваний Мудрим, та його шести синів, у тому числі і Ізяслава, свату якого Остромиру і написана Евангелія.

Один із дослідників пам'ятки В.Н. Лазарев зупиняється на візантійських елементах і традиціях оформлення та можливість східнослов'янського впливу (Лазарев В.Н. Живопис і скульптура в Київській Русі // Історія російського мистецтва. – М., 1958. – Т.І. – С. 152-232; рос. мовою).

І хоча В.Н. Лазарев все ж помітив деякі риси Київської живописної школи, що зафіксовані в давніх книгах, все ж Остромирова Евангелія несе суттєві докази саме українського давнього мистецтва, що вплинуло на оформлення рукопису. Так, уже на звороті першого листа, де є зображення лику Евангеліста Івана з учнем Прохором, лише стилізовані постаті під західний манер. Обидва образи несуть найбільш характерні риси давньоукраїнського, а точніше було б сказати ранньохристиянського українського образотворчого мистецтва, а саме: деталізований розпис почерком з послідуочим розфарбуванням лику, традиційна рослинна, геометрична і зооморфна (рідше) орнаментизація оздоби. Навіть квадрифолії (чотири напівкола, що утворюють хрест) прийшли на Україну-Русь і стали в давнину саме місцевою традицією! Це, між іншим, підтверджується обладунками численних Евангелій, це квадрифолії або чеканні по сріблу, золоту та по сплавах; творами деяких іконописних українських шкіл...

І у самому Остромировому Евангелії квадрифолії неоднакові, і не випадково: традиції квадрифології чисті в кульовій архітектурі, в хрестах-енколпіонах, дуже поширених у ті часи; їх можна побачити на багатьох фресках, що уціліли.

“Повість врем’яних літ” (За Іпатським списком) свідчить, що в літо 6563 (1055) прийшов Ізяслав і сів у Києві, а Святослав у Чернігові, Всеволод у Переяславі, Ігор у Володимирі, В’ячеслав у Смоленську” (Повість врем’яних літ... Переклад, післяслово та коментарі В.В. Яременка. – К., 1990. – С. 260-261).

Звернімо увагу на те, що усі документи (письмо) минувшини несе поважні звертання до будь-якої людини. І ще варто довести, що усі, багаті і бідні, були генетично чистими, хромосомно виваженими, коли відпадає потреба звертатися як до хворої люди, рятуючи чи застерігаючи її.

Вельми цікаві твердження “Ще ж доручаю стіл (престол) замість себе старшому сину моему і брату нашому Ізяславу Київ, його слухайте, як слухали мене... (“Літопис по Лаврентієвському списку. – С. 157 / В кн.: Історія України. В документах і матеріалах. – Т. I: Київська Русь і феодальні князівства XII-XIII століть. – К.: Вид. АН УРСР, 1939. – С. 81).

Текст самої приписки та літописи свідчать, що Остромирова Євангелія писалась для киян-полян за походженням, інакше кажучи, українцям. До того ж не викликає сумніву, що пам’ятка створена на землях України-Русі.

“Я, диякон Григорій, написав цю Євангелію. Той же, хто краще мене напише, – не засуджуй мене грішного. Почав же писати місяця октябрю 21-го в день пам’яті Іларіона, а закінчив місяця мая 12-го (в день) пам’яті Єпіфана. Прошу всіх читаючих, не засуджуйте, виправляйте і читайте. Так і апостол Павло говорить: “Благословіть. А не клянїть. Амінь”.

Як видно: автор-укладач Остромирова Євангелія диякон Григорій був з цих же країв, походив з племені полян-киян, мав найтісніші зв’язки з Києво-Печерською лаврою, належав до клиру обителі, знайомий з книгозібранням Ярослава Мудрого (а чи, бува, не був одним з його родичів?), бездоганно знав не лише книгу книг Біблію і канонічні Євангелія, а й Божественну літургію (службу). Інакше тоді чим пояснити, що Остромирова Євангелія має послідовні щоденні читання з різних євангелістів від Великодня (Паски) до П’ятидесятниці (Тройці), суботні і подільні читання наступних тижнів року?

Так із 172 євангельських читань 142 становлять читання на

літургії, інші – на вранішні – Вознесіння Господнє та ін., що робить цю пам'ятку співвідсною (відповідною) із Статутом церковних читань, рівнозначною з Апраксіями (Докладніше див.: Митрополит Питирин. Нечаєв. Особенности Остромирова Евангелия / В кн.: Остромирово Евангелие. 1056-1057. – Л.: Автора, М.: Вид. відділу Московського Патріархату, 1988. – С. 5) (рос. мовою).

Остромирова Євангелія корінням сягає у найдавніший прошарок української писемності, а міждержавні зв'язки Рюриковичів – Ігоря і Ольги, Святослава і його синів Ярополка, Олега, Володимира, одинадцяти синів Володимировичів, серед яких Ярослав, прозваний Мудрим, та його шести синів, у тому числі і Ізяслава, свату якого Остромиру і написана Євангелія.

Один із дослідників пам'ятки В.Н. Лазарев зупиняється на візантійських елементах і традиціях оформлення та можливість східнослов'янського впливу (Лазарев В.Н. Живопис і скульптура в Київській Русі // Історія російського мистецтва. – М., 1958. – Т.І. – С. 152-232; рос. мовою).

І хоча В.Н. Лазарев все ж помітив деякі риси Київської живописної школи, що зафіксовані в давніх книгах, все ж Остромирова Євангелія несе суттєві докази саме українського давнього мистецтва, що вплинуло на оформлення рукопису. Так, уже на звороті першого листа, де є зображення лику Євангеліста Івана з учнем Прохором, лише стилізовані постаті під західний манер. Обидва образи несуть найбільш характерні риси давньоукраїнського, а точніше було б сказати ранньохристиянського українського образотворчого мистецтва, а саме: деталізований розпис почерком з послідуочим розфарбуванням лику, традиційна рослинна, геометрична і зооморфна (рідше) орнаментизація оздоби. Навіть квадрифолії (чотири напівкола, що утворюють хрест) прийшли на Україну-Русь і стали в давнину саме місцевою традицією! Це, між іншим, підтверджується обладунками численних Євангелій, це квадрифолії або чеканні по сріблу, золоту та по сплавах; творами деяких іконописних українських шкіл...

І у самому Остромировому Євангелії квадрифолії неоднакові, і не випадково: традиції квадрифології чисті в кульовій архітектурі, в хрестах-енколпіонах, дуже поширених у ті часи; їх можна побачити на багатьох фресках, що уціліли.

Інколи в житті трапляються народні твори про гени. Наприклад:

Забудь про професію

Дружина – чоловікові-лікарю:

– Тепер, любий, ти повинен забути про свою професію. Ми ж будемо в шанованому товаристві.

– Як же я повинен поводитися?

– Перестань мацати пульс кожному, хто подає тобі руку, і кожному оглядати шию на предмет виявлення генів.

* * *

Відомі в Україні літописці, поети, хроністи та численні писарі (переписувачі) чомусь зовсім не повідомляли про скособочених, горбатеньких, з ушкодженими ніжками, ручками (а такі були обов'язково), ніби зберігали чистоту нації, можливо, дивилися у далечінь, у наш час, щоб ми не схибили, не забруднили свій спадок, щоб і майбуття було чистим, незаплямованим безчестям.

Традиція розкріпощених буквиць, яка не властива у такій мірі жодній цивілізації, окрім українському середньовіччю! Такою ж давньою є традиція кольорового художнього виписування буквиць – заглавних літер, що наявні майже в усіх рукописних пам'ятках України.

Остромирова Євангелія дарує нам, зачини, типу “у той час”, “Сказав Господь” та ін., що свідчить про зв'язок пам'ятки з усним мовленням. Пам'ятка має 135 малюнків великої букви В (В оно время), 88 художніх мініатюр, що відтворюють заглавну Р (Рече Господь) та поодинокі Н, П, Б, С, К. Однак при такій різноманітності і чисельності букв-малюнків жодного сюжетного повторення!

Але ж пам'ятка – то, перш за все, текст. Прекрасно, на художньому рівні прочерчена кожна буква, високохудожній, часто опое-тизований текст тою мовою, якою говорили українці майже тисячу років тому. І у цьому зв'язку доцільно провести одну паралель.

Дослідник і перекладач “Повісті врем'яних літ” (за Іпатським описом) В.В. Яременко помітив і доказово довів, що у літопису, якщо текст розчленити на логічні фрази, що обрамлені однаковим

початком, виявляться поетичні (віршовані) вставки. Великі місця! Наприклад, перший в історії української книжної поезії гімн книзі, книжній мудрості, книжовникам:

... А цей же Ярослав, син Володимирів,
І засіяв книжними словами серця вірних людей,
І ми поминаємо, приймаючи науку книжну.
І велика користь буває чоловікові від науки книжної.
книги вказують нам
І навчають нас, як іти шляхом покаяння.
І мужність, і стриманість здобуваємо із слів книжних.

(Повість врем'яних літ... — К., 1990. — С. 490-491).

То ж коли взяти відоме Євангеліє, припустимо, від Матвія, гл. 3 (в Остромировій пам'ятці це лист 254) і дослівно записати ритмічними за логікою і орфоепічними нормами давньої мови рядками, теж побачимо первісно-поетичний текст, хоча й довільно ритмізований із дотриманням внутрішньої ритмомелодики:

У той час приходить Іван Хреститель
І проповідує в пустелі іудейській
І рече: покайся,
Бо наблизилось
Царство небесне...

Дуже шкода, що не дійшли до нас (а ще не відомо, чи не навмисно, знищено?) давньоукраїнські билини ті, що у пісенній чи речитативній формі високохудожньо свідчили життя визначних співвітчизників, а от російськомовні билини, між іншим, зберігалися...

Але й за таких обставин у доскіпливого дослідника вкрадається справедливий сумнів: чи не сталося мовно-фонетичної та орфоепічної нівеляції українських билиць під російські билини ще в ті далекі часи, коли лише зароджувалась реакційна за своєю суттю ідея великого брата і беззастережно та категорично заперечувалось і відкидалось усе українське?

Та як би не сталося насправді у ті далекі дні, ще повністю не розгадано багато таємниць Остромирова Євангелія: її вплив на розвиток народнопоетичної творчості, формування морального духу тодішнього населення України-Русі, на розвиток народної

педагогіки, на утвердження і поширення християнства, закріплення і вдосконалення церковної служби, і як уже в ті роки закладено підмурівок розвитку майбутніх ідей українського відродження, духу національної самосвідомості, незалежності та волі.

Що ж, це і є дивним включенням найголовнішої краси.

Щенемалотаємничого у відтворенні святих Євангелістів Івана, Марка і Луки, не розгадані імена художників-оформлювачів...

Чи поталанить кому розгадати таємницю зникнення першої палітурки (обкладинки) Євангелія, яка за традицією тих літ була дерев'яною, оздобленою листовим золотом, по якому чеканні (різьбленні) Ісус Христос, а в пустотах, що утворені квадрифолією, – Євангелісти Матвій, Марко, Лука та Іван зі своїми символами (розкрита книга, голова бика чи лева...) а остання палітурка, як правило, мала зображення Гробу Господнього, або Трійці Янголів у рослинному орнаменті...

Весь оклад мав урочисто-святковий вигляд. Перед тим, як доторкнутися до пам'ятки-святині, розпочати читання чи розгляд, слід було стати на коліно (коліна), осінити себе хресним знаменем (перехреститися), прочитати молитву, це, як правило, Отче наш...

Ще не простежено таємничий шлях Остромирова Євангелія від Києва до Санкт-Петербурга, де ця унікальна пам'ятка зберігається в державній публічній бібліотеці ім. М.Є. Салтикова-Щедрина...

Відомо, що 1701 р. з'явилася перша офіційна згадка про Остромирову Євангелію в описці майна церков Московського Кремля. 1720 року імператор Петро I, якого після знищення Батурина назвуть на Україні Петром Гориславовичем, видає відомий указ про зібрання (конфіскацію) історичних документів з усіх монастирів і церков у той же рік Остромирова Євангеліє помандрувало з Москви (як потрапило туди?) до Санкт-Петербурга...

Господи! Скільки грабовано український народ, його національну культуру! Хто тільки не знищував наші святилища, храми, монастирі, музеї, бібліотеки, окремі книги! Хто тільки не тягнув з України обозами, ешелонами, машинами, пароплавами, літаками! Крали золото й ікони, хліб, сало і рукописи, худобу і манускрипти, копалини і першодруки, інші коштовності, що нині розкидані по усьомісінському світу!

Грабували дикуни і кочові племена, князі і царі, імператори короновані і пізніші правителі, дії яких фактично стали міжнародним

розбоєм владу маючих...

І кожен російський цар в українцеві бачив раба, а Україну – окраїною імперії, додатком центру, одне слово: Малоросією...

Та ж Катерина II так дуже любила Україну, як вовчиця любить ягнятко, що зруйнувала Запорозьку Січ, пограбувала її коштовності, культурні пам'ятки, знищила архіви. І як не дивно, а в Росії збереглися геть усі плаття імператриці, посуд, з якого їла її величність, абсолютно все, аж до нічних подробиць...

Чому ж українські національні святині розкидані по усіх усядах? Чому Остромирова Євангелія не на Батьківщині?

Олександр I розпорядився передати віднайдену Євангелію до тодішньої Імператорської бібліотеки (нині ДПБ ім. М.Є. Салтикова-Щедрина), де вона і понині. А чи по праву?

Коли кілька літ тому у нас знайдено першоболгарську рукописну книгу, то ж вистачило і глузду, і чемності, і відважності, і чесності, та історичної справедливості, і звичайної людської порядності повернути національну святиню тому народові, кому вона належить за усіма міжнародними і загальнолюдськими нормами – Болгарії.

Настане час, коли Санкт-Петербурзька влада та й уряд Росії виявлять такий же глузд, наукову тверезість і справедливість – і повернуть ранньосередньовічну коштовну корону України Остромирова Євангеліє, Апракос 1056-1057 рр., її власнику – українському народові, його церкві і зокрема – Святій Софії Київській, для якої написана пам'ятка. Не гнівить Бога, панове!

А може, у вас зникли гени, як у того Чабана з праукраїнського анекдота:

Пригнав овечу отару Чабан Никодим до свого поселення. І зустрівся йому піп з місцевої церкви:

– Що ж ти, Никодиме, розгубив свої гени?

Чабан Никодим не зрозумів, тому відповів:

– А ви що, святий отче, їх познаходили?

Все. Говорити нічого.

Що ж, у сиву давнину про гени знали священники, лікарі, які мали спеціальну освіту, зрідка учителі, та й то не всі.

У ті далекі часи були люди, теж ушкоджені генетично, але рівень розвитку людей був таким, що всі вважали: "На все воля Божа"... Давні люди генних таємниць не відали. А шкода...

Така вже доля України, – бути у всьому попереду. Так, нещодавно в Луганській області раптом знайшли піраміди, такі самі, як в Єгипеті, а можливо, ще й вищі. А чого варта Кам'яна Могила біля Мелітополя! А прадавнє письмо, петрогліфи епохи енеоліту!

На думку нинішнього директора державного історико-археологічного музею-заповідника "Кам'яна Могила" Бориса Михайлова, у геологічному й історичному планах Кам'яна Могила – єдиний у світі пам'ятник подібного типу. Це – останець піщаника Сарматського моря третинної епохи. Мільйони років тому тут була піщаникова мілина. Пізніше, коли виникло Понтійське море, на цьому місці утворилися вапнякові відкладення (вони й зараз добре простежуються на правому березі долини ріки Молочної поблизу села Терпіння), у товщі яких свого часу був знайдений зуб кита.

(Шутько Н. Подорож до пупа Землі, або мовчання Кам'яної Могили // Зоря. – 2006. – 10.07. – 136. – С. 12).

Український книжковий світ має немало творів про історію, культуру України та її народу, є навіть такі, що у додатках в іменних покажчиках повідомляють представників відомих українських родів, географічні назви населених пунктів, включаючи хутори, поселення, висілки, селища тощо. "Описи Лівобережної України кінця XVIII – початку XIX ст. (К.: Наукова думка, 1997. та ін.).

Україна посідає чи не перше місце по літописних творах:

"Матеріали для історико-статистичного описання Катеринославської губернії. – Катеринослав, 1880 (рос. мовою).

Літопис Самовидця. – К., 1971.

Літопис Катеринославської вченої архівної комісії. – Катеринослав, 1912 (рос. мовою).

Літописні оповіді про похід князя Ігоря. – К., 1988.

Літопис Руський.

Лаврентіївський літопис (рос. мовою).

Літопис Граб'янки та ін.

І у переважній більшості цих світових пам'яток культури, етнографії та найдавніших історій людства українці (прадавні, давні та першоукраїнці) показані як Велетні, Непереможні, Відчайдушні. Це результат чистої, незатьмареної генної спадковості.

На превеликий жаль, до сучасної української культури вдираються тютюнові вироби для юнаків, дівчат і навіть дітей, не гово-

рячи про дорослих мужчин і жіночок. А пиво? Магнати виробництва 7-10 назв пива рекламують по телебаченню так, ніби-то мова йде про життєвий засіб, а не про спалення молодості, спадковості. Кожна година – кілька роликів про пиво, ще й як! З реклами постає пиво, як знак мужності, дорослості, свідомості, світосприйняття, мужності, а не навпаки... Куди ж дивиться Комітет Телебачення? Міністерство охорони здоров'я, Міністерство освіти і науки? У пляшку пива? Ні, мільйони років росло людство невже для того, щоб пивові магнати знищили нашу цивілізацію?

А рівень взаємин між батьками і дітьми, між підлітками і дорослими, між дітьми і оточуючими? Це що, ідеал? Ой, та ще ой!

От Вам і кілька причин, які без боїв, без походів, без війни знищують націю, а ми мовчимо, ніби в наші ясла підсипають нові порції вівсу та січуть буряки, немовби якісь скоти...

Квіти ростуть в розаріях, теплицях і всюди
Рятування дитини розкрито в багатьох джерелах

Макаренко А.С. Лекції про виховання дітей; його ж: Сім'я і виховання дітей; його ж: Хрестоматія дошкільної педагогіки (С. 360-382).

Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям; його ж: Павлівська середня школа; його ж: Твори для дітей.

Усова Ф.П. Навчання в дитячому садку; її ж: Роль гри у вихованні дітей

Федоренко Д.Т. Плекаймо педагогічну майстерність // Почат. школа, 1993. – 1. – С. 38-41; його ж: Роль етнопедагогіки в побудові національної школи / У кн.: Традиції української етнопедагогіки і їх використання в навчально-виховній роботі в школі. – К., 1993. – С. 14-15.

Чабовська А.Д., Голубев В.В., Єгорова Т.І. Основи педіатрії та гігієни дітей дошкільного віку. – М., 1987 (рос. мовою)

Ярошевський. Історія психології. – М.: Вид. "Думка", 1976 (рос. мовою)

Юрко Г.П. та ін. Фізичне виховання дітей раннього і дошкільного віку. – М., 1978. (рос. мовою).

У людей падлючок
гени стали вонючками,
гнівню управляють дітьми
і таких же роблять онуків.

Народне прислів'я

Зазирнемо до давнини.

Ще анти застерігали...?

Придавно античну Україну, а вірніше, ще її племена відвідували численні гості-подорожники, путівники, спостерігачі (туристи), і більшість з них залишили путівникові записи, бо уже в IV ст. по Христі на території нашої дорогої України проживали анти, численні нащадки Трипільської культури, які мали письмо.

Анти – войовниче плем'я, як державне об'єднання проіснували майже 250 років. За цей час плем'я антив виросло в міцне, загартоване об'єднання хоробрих, витривалих, досить культурних, розвинutih.

Анти мали високо розвинені дозволи і застереження, заборони, nereкомендоване та рекомендоване життя, загального житку. Своєрідну школу добра і заборону зла.

Шкода, що застереження антив канули в лету, забулися, розгубилися у віках, а більшість із застережень живі й понині. Наприклад, анти не дозволяли своїм жінкам курити тютюнове листя, звернуте в листки, на зразок цигарок. Якимось інтуїтивним способом чи перевіркою на практиці категорично заборонялося вагітним жінками навіть одної затяжки, чи для любительки зжувати пару листочків, навіть перебувати в приміщенні, де палили інші. Про рослини заспокійливі чи збуджувальні (сучасні наркотики) навіть мови не вели – гріх! І у першу чергу для дитини.

Ми не можемо стверджувати конкретно, чи навіть припустити, як досліджувалися в цій катавасії діти, найбільше вірогідно, шляхом спостереження за малюками, підлітками і юнаками на зразок: ось батьки цієї дитини курять, чи курили, вживають чи вживали наркотики, а їхні чада, що пізнали вплив курива і дію наркотиків, народжуються, або стають ушкодженими фізично, психічно, фізіологічно: збільшені очі, дратливі дії (рухи), пошкоджені кінцівки рук і ніг.

7 Федоренко Ольга. Зазирнемо до давнини. Ще анти застерігали...

Що ж відбувається? Тоді, в глибоку давнину, помітили, а тепер вони осліпли і оглухли? Але ж зараз знаємо про генетичну і хромосомну спадковість, навіть кількість цих мініатюр у тілі і які, за допомогою каверзних шкідників зіпсовуються. Чи такі заплушені, чи навмисно сховані під товстими пов'язками очі. Нічогосінько не бачимо, що нація йде на занепад...

Навіть у наш час доказово і переконливо доведено:

1. Якщо майбутні батьки під час процесу закладки основи майбутньої дитини дозволили собі нечистоплотність міркувати, або обговорень майбутньої людини, дитина з'явиться на світ ушкодженою...

2. Коли батьки мають недобрі звички сквернословити, пліткарничати, пити, легку поведінку, статеві скособочення тощо, будьте певні, що ваша дитина, чи навіть двійня або й трійня збудуть ще у "матусиній хатинці" невимовну схильність до усіх цих пороків, і, народившись, активно продемонструють їх.

Інколи люди називають це спадковістю. Може й так, хай буде й спадковість, особливо, коли мова йде про хвороби, що передаються спадково. Тоді батькам (чи одному з них) слід обов'язково і негайно вилікуватися, до одруження, якщо хочете минути біди.

3. Виявляється, споконвіку існувало допоможне виховання, суть якого після 7 тижнів вагітності полягає у частому поглажуванні "матусиною хатинки", примовляючи при цьому:

– Наше ти сонечко, хай буде тобі добре... Як ти там почуваш?

– Ми з татом чекаємо на тебе розумненьким, добрим, щирим (які ще якості хочете вкласти малюкові, такі й називайте...)

– Ми знаємо, ти будеш розумненьким, навчатимешся добре, любитимеш матусю й тата...

– Ось послухай малесеньку казочку про...

І розкажіть, не хвилюйтесь, що маля фактично не знає мови і не вмє розмовляти, говоріть, це на користь!

Тільки обов'язково тримайте руку на "матусиній хатинці" і воно (маля) там почує, подасть якість сигнали.

А ще за допомогою маминого співу чи якоїсь музики привчайте майбутнього громадянина до національної музики, співу. А таке пропустити – втратити невичерпні можливості первинно-

го виховання. Коли татусь замінить матусю, і сам покладе руку, читатиме вірші, розповідатиме щось дитяче, чарівне, то після народження, коли матуся повернеться з пологового будинку, маля очима когось шукатиме, а почувши і побачивши тата, зрозуміє все, подарує йому і усім присутнім чарівну беззубу посмішку, заплаже, лежачи у люльці чи візочку. Це довели ще Анти, праукраїнське, праслов'янське плем'я, що існувало в своїй державі до VII століття, після якого, як повідомляє Київський Літопис про слов'ян, які жили в північних землях України і об'єктивно стали підмурівком появи Київської України Русі, а це уже інший історичний етап, педагогічна поема розвитку народу і його національного виховання.

Будь ласка, прочитайте про студентські геновибрики!

Студентські геновибрики

– Починаючи студентське життя, пам'ятайте, що у ВНЗ вас сприймають за дорослу людину: лекції і семінари можна відвідувати, а можна і не відвідувати. Заліки і екзамени можна скласти, а можна і не скласти, диплом можна отримати, а можна і не отримати, все залежить від того, як спрацюють гени.

– Дні рахують до сесії, стипендію – після неї, а студентів – навесні.

– Ледар – це студент, котрий увесь час збирається щось робити, та гени не дозволяють.

– Розклад – це річ, при складанні якої ніхто не думає ні про студента, ні про викладача, а тільки про аудиторію, яка згубила не одну діжку генів.

І все-таки розпускаються квіти, навіть запізнілі.

Прочитайте, щоб і ваш букет наповнився незвичними квітами:

Жарський Е. Курс працівників дошкілля. – Нью-Йорк: Шкільна Рада, 1967.

Карта земель, де живе Український народ. – К., 1993.

Макогон В., Денисенко Т. Перші кроки. Книжка вправ для вивчення абетки і слів. – Нью-Йорк: Шкільна Рада, 1985.

Козловський Я. Мій буквар (Методичний посібник для вчителів). – Нью-Йорк: Шкільна Рада, 1990.

Федоренко Д.Т. Таємниці ненароджених геніїв... Про спадковість

і виховання. — Кривий Ріг: Бібліотека "Саксагань", 1997; його ж: Від серця до серця. — К.: Бібліотека українця, 1997; Листи з Античної України. — К., 1997; його ж: Блудні батьки — блудні діти. — К., 1998; його ж: Курс педагогіки людинознавства у школи України // Рідна школа, 2000. — №9. — С. 11-14.

Федоренко О.Б. Козацькі виховні жаринки (у співавторстві з Федоренком Д.Т.) / У зб.: Проблеми оновлення змісту початкової освіти на сучасному етапі реформування школи. — Кривий Ріг: КрДПУ, 2005. — С. 131-138;

Янів В. Нарис української культури. — Нью-Йорк: Шкільна Рада, 1993.

Всього на кілька генів більше —
і вже людина!

Народне прислів'я

Всього на кілька генів менше —
і недоумкувате дитя!

Народне прислів'я

Усе величне і людське дитині
повідомляють гени.

Народне прислів'я

Зазирнемо до давнини

Педагогіка минулого застерігає...⁸

Педагогіка, як і будь-яка наука, вічна, вона була спершу усною, потім фрагментарно записаною, лише потім стала наукою багатотомною, та ще й різногалузевою. Вона стала, мов скеля, непорушною з проблем навчання, ніби гори скалисті, у галузі виховання, тощо. Так ось, у галузі сім'ї є дошкільне виховання, а в ньому – найскладніша основа – виховання і зрощення трьох-п'ятилітніх карапузиків, отих, що уже можуть сказати: "Мама, як ти мене покинеш, то я тебе і шукати не буду!"

Виховання і зрощення трьох-п'ятилітніх чи не найважче у всій педагогічній роботі з дітьми-підлітками-юнаками-дорослими, бо, по-перше, відбувається закладка основного фундаменту майбутньої особистості, по-друге, розвинення мовлення, як виразника образного мислення дитини, по-третє, фізичного розвитку, фантазії, розуміння дозволеного і nereкомендованого (забороненого), слухняності, самостійності; знайомства з народними казками, віршами, виучування напам'ять деяких творів, спонукання до творчості та гри в народні ігри і т.д.

Ви вже зрозуміли, що з малюками клопіт великий, навіть величезний, адже мова йде про людину, якій ще не виповнилося 5 років, а у неї треба зберегти і виховати всі грані людяності, а саме:

- Доброчинність і людяність;
- Сприйняття і відображення оточуючого;
- Здорове, багатопланове і образне мислення;
- Чітке мовлення, чисте, багате, з поширеним запасом слів;
- З добре розвиненими фізіологічними потребами різних органів...

А якщо виявиться якесь зникнення гормонів чи їх скособочення (загальмування розвитку якихось органів, гіпертрофічна їх зовнішність, небажані судження тощо), слід негайно звернутися до фахівців, вжити заходів і наполегливою працею зупинити процес руйнування особистості, скособочення окремих спрямувань пев-

⁸ Федоренко Ольга. Зазирнемо до давнини. Педагогіка минулого застерігає...

них органів (похитування головою, дрижання рук, шльопання ногами, небажання працювати над книгами, з олівцями тощо).

Категорично забороняється:

– Кричати, підвищувати голос на малюка, називати недобрі слова, давати прізвиська.

– Ображати безневинну людиночку... Шльопати, бити, хлискати та ін. покарання із застосуванням недозволених прийомів.

– Бути невірним своїм словам, не дотримуватися слову.

– Бути прикладом у всьому.

– Словами доводити, чого не можна, що заборонене і чому...

Хочете, щоб дитина зросла всебічно розвиненою? Тоді будь ласка:

– Хоча б раз на тиждень йдіть із садочка додому пішки, розповідаючи дитині про споруди, транспорт, про зустрічних тощо.

– На день народження малюка даруйте йому книжечки та дидактичні іграшки.

– Відведіть малюкові власний куточок для іграшок, книг, одягу, і нехай він у цьому куточку сам наводить порядок.

– Привчіть свою крихітку самостійно чистити зуби, умиватися, причісуватись (розчісуватись) одягатися тощо.

– Постійно привчайте свою кровиночку правилам ввічливості, гігієни і норм поведінки.

– По вихідних, на скільки не були б зайняті батьки, обов'язково в хаті з малюком і за його участю повинні проходити свята:

Поезії (переказування дитячих віршів та казок, в яких є вірші).

Свято народних ігор.

Спортивні змагання з татом і матусею.

Виставка малюнків і ліплення казкових героїв.

Різноманітні походи (на річку, озеро, в ляльковий чи дитячий театр, в ліс або посадку, в поле чи на огорода, на ярмарок чи на базар тощо).

А по вечорах, перед сном можуть звучати "Сторінки сімейного телебачення", в якому обов'язково беруть участь діти. Це можуть бути сторінки розповідей про щось цікаве, що трапалося вдень, розіграш спектаклю-саморобки тощо.

Нормальні батьки щодня влаштовуватимуть для своїх трьох-

п'ятирічних майбутніх годувальників десятихвилинні "Віконечка чомучок", в яких батьки відповідають на запитання малюків. При чому, відповіді повинні бути правильними, суттєвими, але можуть бути й гумористичними, до чого слід багатопланово готуватися.

Добре взимку, коли на допомогу в роботі з "великими чомучками" приходять санчата, лижі та сніжки.

Обережним треба бути в усі пори року, коли навчатимете малят трьох-п'яти років спілкуванню з електроприборами, електрострумом, електропровідкою. Надзвичайна обережність, виключна відповідальність та неповторна любов і ніжність до кожної маленької чарівності під час підготовки до цієї роботи і її проведення.

Застерігайте, демонструючи електроприлади, застерігайте, розповідаючи про них, застерігайте, навчаючи користуватися електроприладами. Застерігайте, сповіщаючи користь, силу, необхідність електроенергії, току; нехай застереження набуде форму заборони торкатися на декілька років. Включення в розетку якихось приборів завжди проводити під наглядом дорослих. Воно й зрозуміло: оголений струм, та й схований у легеньку ізоляцію завжди випромінює такі речовини, що можуть впливати на гени і на хромосоми, а коли вони до того ушкоджені від народження, хто може сказати, що з плином часу станеться. Тому ризикувати не можна.

Посміхніться!

Розмова вчительки з матусею хлопчика-першокласника напередодні навчального року:

- Ми так хвилюємося за школу...
- Не хвилюйтеся, – заспокоює вчитель. – Я – добра та чуйна людина, не якесь там страховисько...
- Так я за вас хвилююся, – відказала матуся, – мій хлопчик – справжнє страховисько...

* * *

Розмова двох дівчинок-першокласниць після чудового ремонту в класі:

- Це мій батько пофарбував дошку!
- (Теж з погордою) А мій батько – дивився!

* * *

Маленький Єля розповідає вчительці свої таємниці:

- Знаєте, коли у мене День народження? У вівторок навесні!
А знаєте, коли День народження у мого тата? Взяму у п'ятницю!

* * *

Лера на уроці малювання на тему "Наша школа" зобразила в альбомі дітей і вчительку біля школи. Дівчинка пояснила вчительці:

- А це ви слідкуєте за нашою поведінкою!

* * *

Вчитель: - Що таке м'ята?

Каріна: - Це те, що додають у жуйку "Орбіт" для свіжого по-
диху!

* * *

- Хто такий Юрій Гагарін?

- Я, я знаю! – вигукнув першокласник Геннадій. – Він перший
полетів на... парашуті!

* * *

- Мама, а ти знаєш, що таке "статеві органи"?

- ???

- Це – труси! – роз'яснив першокласник Лесик.

(Записала вчитель першого класу Ольга Борисівна Федоренко у 2004 – 2005 навчальному році у м. Кривому Розі; друкується вперше)

У зв'язку з тим, що останнім часом стала значно зростати проблема покинутих, осиротілих та дітей в неповних сім'ях, збільшуються і питання збереження генетичної спадковості ущерблених дітей. Так, наприклад, у м. Дніпропетровську діє кілька (до десяти) дитячих будинків, кілька приютів та інших установ по прийому і вихованню діточок дошкільного віку. А всього по області ушкоджених спадковістю неповнолітніх близько двох мільйонів душ. Чи це не крок до знищення цивілізації українців?

1980 року видавництво "Прогрес" (Москва) 300 000 тиражем

оприлюднило вельми цікаву, корисну і поки що непереведену книгу чеських педагогів "Виховання дітей у неповній сім'ї" (рос. мовою).

Із семи розділів особливо цікаві такі: "Виховання прийомних дітей" (І. Дуновські), "Психологія виховання прийомних дітей" (Я. Комухова), "Усі діти мають право на щастя" (І. Ершова) та інші.

Вдала спроба чеських і російських педагогів та книговидавців. А українці невже, до цього часу не змогли перекласти і опублікувати цю унікальну працю у двох виданнях: для одиноких батьків і окремо для педагогів, соціальних працівників та жінок-матерів, до яких вельми тепло і доброзичливо звертаються автори книги?

Ну що ж, хотілось би, щоби чекання такої книги українською мовою не стало дуже довгим, бо нація чекати не може...

Букети квітів у вазах слід періодично підживлювати

Квітів ніколи не буває мало

Амонашвілі Ш.А. Здрастуйте, діти! — М.: Просвіта, 1983 (рос. мовою); його ж: Як живе, діти? — Там же, 1986 (рос. мовою); його ж: Вирішуючи долю шестилітніх // Правда. — 1986. — №115. — С. 3 (рос. мовою).

Власова Т.А., Певзнер М.С. Про дітей з відхиленнями у розвитку. — М.: Просвіта. — 1973 (рос. мовою).

Гаєвська С. Слово рідне. Початковий курс. — Нью-Йорк: Шкільна Рада, 1984.

Кулікова Т.А., Попова С.В. Практичні заняття по дошкільній педагогіці. — М.: Просвіта, 1985 (рос. мовою).

Суленко Є.К., Губенко Г.Т., Шейко М.К. На допомогу вихователів середньої групи дитячого садка. — К., 1955.

Федоренко Д.Т. Які батьки, такі й дітки // Червоний гірник. — 1992. — 18.09.; його ж: Чужа мати, чужий батько, чужі діти // Шахтар Кривбасу. — 1992. — 10.X. — С. 3; його ж: Вірування, писемність, побут: обрядовість у вихованні дітей праукраїнців. / У кн.: Історія педагогічної думки України. Ч. I. Дохристиянський період. — Кривий Ріг, 1993. — С. 1 — 2 ; його ж: Основні етнічні риси праукраїнців неолітичних поселень Придніпров'я і Наддніпрянщини / У кн.: Міжнародні відносини. Історія та сучасність. — Ч. I. Запоріжжя: ЗДУ, 1993. — С. 17-19.

Генчик до генчика — і вже
особистість!

Народне прислів'я

Всього пару генів знищено,
а вже каліка.

Народне прислів'я

Зазирнемо до давнини

Суворі настанови давньоукраїнських племен⁹

Що творилось в українських землях, наприклад, перед III ст. до народження Христа? Важко точно визначити, чи ворогували племена андрофагів зі скифами-орачами, чи роксолани зі скифами царськими, або скифи-хлібороби з полянами, чи інші племена, що облюбували собі майбутню Західну Україну?..

(Будіни, Мелянехляйпи, Сармати, Аляни, Венеди, Готи, Ести, Неври, Дяки, Гети та численні інші (Див.: Карта Української землі перед III ст. по Хр.)

"Переконаність вчених у тому, що всі 6,5 мільярда сучасних людей походить від крихітного африканського анклава, підтверджується нашою дивовижною генетичною близькістю... У сучасних людей знайдемо виниклий більше 200 тис. років назад варіант гена бета-глобіна".

Історія: Правда і вигадка. Нові факти міняють наші уявлення про події минулого: Лондон — Нью-Йорк — Сідней — Москва: Рідерз Дайдзест, 2005. — С. 18 (рос. мовою).

Так, більшість племен дотримувалася чистоти родинних шлюбів, але траплялося всяке.

Саме тому більшість українських племен мали, і свято дотримувалися таких правил:

⁹ Федоренко Ольга. Зазирнемо до давнини. Суворі настанови давньоукраїнських племен.

1. Категорично заборонявся між близькими родичами, що згодом, через багато років, перетвориться у Заповідь Христову ... "не перелюбууй!"

2. Шлюб будується на основі любові, ніякі розрахунки не можуть стати домінуючими.

3. Шлюбні взаємини з неповнолітніми категорично забороняється.

4. Перед початком шлюбних взаємин (перед весіллям) порада (згода) батьків обох сторін обов'язкова.

5. Майнові взаємини вирішується лише "мирними шляхами на підставі добровільності, добропорядності та бажання бачити майбуття прекрасним".

Невже язичництво, особливо праукраїнське, потрібне зараз, важливе для наукових порівнянь?

"Найвищою ідеєю українського язичництва є філософія вічного життя, обожнювання природного начала Всесвіту, радість існування на Землі" (Лозко Галина. Українське язичництво. На допомогу тим, хто вивчає курс "Українське народознавство". – К., 1994. – С. 117).

Важко собі уявити, які вихори, смерчі чи просто вітригони кружляли, проносились над головами сіверян, кривичів, радомичів, слов'янів, дреговичів, полян, умячів, русаків та інших людей, інших племен, але вихорили, бо вироблялися норми життя.

Як би там не було, але народи підводилися до найбільш вищого рівня, що можливість майже дорослому Доброславові запитати у батька, відомого серед інших дулебів (одне із племен загальнослов'янської основи, відомого Волхва):

– Тату, а як мені вибрати собі Зірочку, щоб виявилася найкращою не лише Зоряночкою, а й Зорею.

– Є такі шість правил, – відповідав тато Волхв, – що передаються з роду в рід. Настав час і тобі, сину, прослухати ці правила:

Перше правило. Цілуй її в щоки та шию, і водночас принохуйся, чи не несе від неї людським потом. Якщо так – тікай від такої, або по жени її геть: усе життя, то буде каторга: нюхатимеш піт людський, бо, йдучи на побачення, не змогла себе привести до порядку...

Правило друге. Зробити так, щоб запросила тебе на свою ве-

черю, і відкрито можеш підняти тарілку (полумисок, таріль чи який інший посуд) і уважно поглянути на дно: якщо там є краплинка води, тікай з цієї хати, бо тобі найвищі духи повідомляють: лахудря це, а не наречена.

Правило третє. Майбутня дружина не має права дати підзатильника, стусана чи огріти очкурком меншеньких дітей, бо все це злісні вибрики антисімейного виховання порядності, слухняності і доброти; така особа і в сімейно-родинному подружньому житті може розпускати кулаки, адже всі початки добра і зла закладаються жінкою...

Правило четверте. Коли майбутня наречена не терпить, не переносить, ненавидить коня, бугая (бика), свиню, козу, кроля чи птаство, такій господині місце на нежилому острові, а не в нормальній українській сім'ї.

Правило п'яте. Якщо претендент на наречену, молоду чи починаючу матусю, господиню, кілька разів у розмові вживає: "Я сказала", "Буде так, як я сказала", то такій особі треба шукати інше місце для своєї вакансії, бо тут, на випадок створення родинного вогнища скоріше всього будуть бійки. А навіщо, лише тому, що "Я сказала"?..

Інші правила носять інтимно-сексуально-родинні відтінки, тому їх і називати не варто, то регламентується обома молодими.

Познайомтеся з приведеними нижче п'ятьма джерелами, дуже відповідальними та потрібними. Але, по-перше, вони не аналізують націю українців як таку, що стала на шлях вимирання.

1. Державна національна програма "Освіта" ("Україна XXI століття"). – К., 1994.

2. Концепція школи нової генерації – української національної школи-родини. – К., 1994.

3. Концепція розбудови освіти в Україні / Розробник О. Чешков. – К., 1995.

4. Волошин М., Волошин Р Становлення національної школи. – Дрогобич, 1993. с. 58-61.

5. Кононенко П.І. Українознавство. – К., 1994.

По-друге, не вказують на шляхи врятування нації українців, а це можуть бути:

1. Створення відповідальної системи генетичного збереження нації.

2. Проведення реформи ціноутворення та продажу населенню ліків вітчизняного й зарубіжного виробництва та забезпечення ними народу.

3. Різко скоротити за рахунок усиновлення та удочеріння покинутих дітей та інших безбатченків, з яких виростають безвідповідальні батьки і немало тупих громадян.

4. Для громадян забезпеченого гатунку ввести податок "На утримання безрідних діточок".

Педагогічні, соціальні, політичні, державобудівні та інші використання у ті дуже далекі часи вибухували, кружляли утворюючи князівства Київські, Володимир-Волинське, Переяславське, Сіверське, Пінсько-Туровське, Чернігівське, Полоцьке та інші державотворення на святій Слов'янській землі.

І зростали педагогічно-сімейні закони щодення і загального виховання, в цілому, формуючи Українську педагогіку, родоначальницю виховних, навчальних та сімейних зведень багатьох слов'янських народів.

"Ще одне дослідження – гаплотипів (різних генних варіантів) людини ніби виявило в наших ДНК більш давні, ніж очікувалось, фрагменти, що в принципі підтверджує дані про бета-глобину: люди розумні могли схрещуватися з азіатськими і африканськими архантропами"...

(Історія: Правда і вигадка... – М., 2005. – С. 18-19, рос. мовою).

Отак завжди, із сивої давнини думки українців з найперших племен випереджали дії, рухали давнім Суспільством, створюючи найбільш передове, надзвичайно новітнє, зоряно-осяйне, те, що рухає суспільством людей взагалі. Думка попереду українців завжди. Тому вони і неповторні.

Гени людина не бачить, а які великі справи вони вирішують, які гори перевертають!

Народне прислів'я

Давні і сучасні студенти вміють сміятися з усього в світі!

Студенти уміють сміятися будь-з-чого. Ось смішинка.

Якщо вам здається, що усі довкруги дивляться на вас косо, значить, ви в Китаї, а у китайців зовсім інше гететичне забезпечення, – посміхнувся студент Віталій Корж.

Подивіться, погортайте, почитайте!

Ви станете переможцем у багатолітніх змаганнях!

Галайба Василь. Хроніки старого Києва. – К.: Бібліотека українця, 2003.

Залізник Леонід. Від склавинів до української нації. – К.: Бібліотека українця, 2004.

Історія: Правда і вигадка. Нові факти міняють наші уявлення про події минулого. – Лондон – Нью-Йорк – Сідней – Москва. – 2005 (рос. мовою).

Карти земель, де живе український народ. – К., 1933. – 13 с. (вел. формат)

Черняк Ніна. Княжа доба / За редак. проф., док. пед. наук Є.В. Федоренка. – Нью-Йорк: Шкільна Рада, 1987.

Федоренко Дмитро. Велесова книга – найдавніший літопис України. – К.: Бібліотека українця, 1999; його ж: Дитинство античної України. – К., 1998; його ж: Етнографічні джерела народної педагогіки. – Кривий Ріг, 1991 та ін.

Федоренко Дмитро, Федоренко Ольга. Родинне виховання в Античній Україні // Початкова школа, 2005. – №3 – С. 40-42; цих же авторів: Виховна практика народу. Із давніх джерел... // Слово просвіти – 2004. – 23-28.XII – №52. – С. 3; цих же авторів; Золотинки української педагогіки. – К.: Просвіта, 2004. – С. 55-59, та ін.

Ген який маленький, а
які великі справи вирішує!
Народне прислів'я

Зазирнемо до давнини Застереження київсько-руських лікарів¹⁰

Коли уважно глянути на карту "Східної Європи за князів Київських і Галицьких", яких виявиться понад 12, а в кожному з них були свої лікарі, педагоги, наставники типу Волхвів, різних ескулапів, пророків і пророчиць, віщунів різних мастей, інших тих, хто вважав себе спеціалістом людської душі, та додати до них армію священнослужителів, варто запитати, чи багато дітей сором'язливі матусі викидали на смітник, залишали під забором чи віддавали бездітним батькам? Окремі випадки, певно траплялись, але такого кощунства, такого каліцтва, щоб по приблизно мільйону одиниць випадків на область, такого не було. І дитячих будинків, притулів, інтернатів, притулків, різних соціальних забігалок не було, не існувала потреба. А зараз у кожному районі – дитбудинок, чи притулок, чи ще який сирітський заклад, і всі переповнені малюками, красивими, розумними, але нещасними, бо покинутими.

– Нічого з ним не трапиться, – заявляє така неня, не відаючи, як то рости без матусі, без батька, без сім'ї. А їй що? Отже, що до народження дитини, о це вона обожнює, а як йшло допологове виховання, як викинула, мов недопалок, живе дитя!.. Господи, чому ж ти допустив, щоб стільки матусь неприродним шляхом позбулися найсвятішого – маленького сердечка, майбутнього громадянина... Сій!

Покинуті діти виростуть і стануть... такими ж покидьками, бо не було б в кожній області мільйонної армії тих, від кого відвернулися матусі, найрідніші істоти! Пригадайте, як кішка облизує своїх котенят, як собачка грається, доводить до тям своїх, як корівка не йде пастиись, їсти-пити, поки не оближе своє телятко... І так усе в живому світі. Крім людей, які можуть залишити крихітку на призволяще.

¹⁰ Федоренко Ольга. Зазирнемо до давнини. Застереження київсько-руських лікарів.

– Не кидай мене, мамо! – заявляє крихітка, яка відчула грім над своєю долею.

– Це фольклор, народна творчість!

– Яка ж це творчість маленьких дітей, коли це крик душі! Це відчай!

За часів фашистської окупації таке могло статися, але в наш час...

– Не кидай мене, мамо!

– Залишиш, я буду в старості тебе годувати...

– Ти у мене чиста, свята, а Святі так не чинять, – це вже п'ятирічний красунчик прагне врятувати свою неньку від ганьби і зради.

– Погляньте, навіть у благополучних інтернатах, школах, пансіонатах покинуті діти зростають нещасними.

– Якщо жінка в своїй молодості покинула дитину, то не знайде її і в старості, лише буде мучиться.

(Записано на Придніпров'ї протягом 1970-1980 років)

Так у чому ж справа?

Давні, першоукраїнські племена нічого не знали ні про гени, ні про хромосоми, та й спадковість сприймалася поверхово. Тепер ми чітко знаємо, у школах вивчаємо генетично-хромосомну спадковість, а учителі, лікарі, інші медичні працівники про генетично-хромосомні можливі вибрики знають не по чутках чи плітках. Отже, дитина, яка покинута матір'ю, нічого не знає про страхітливую долю, яку їй підготувала рідна мати, і не минує її. Це закон природи.

Так що, усі матусі, які кидають своїх дітей на призволяще, чинять погано, злочинно? Так, усі мільйони того жіноцтва. Пригадайте, як жінки воювали в роки Вітчизняної війни. Були окремі випадки покинутих, але то були жінки контужені, поранені, забиті горем.

А яке ж горе зараз? Вона, досить молода, любить чоловіка і прагне, щоб їй ніщо не заважало любитись, щоб щовечора чи щодня був чоловік, полюбовник, хахель, хоча б приходячий, і ніякі хромосоми, ніякі гени їй не затьмарюють життя, то дітям гени і хромосоми можуть знищити майбуття, а не їй, здоровій, красивій, які треба особливі гени...

Ось науково доведений приклад. Жінка вагітна потрапила до

лікарні. У неї щось десь не так, і лікарі готуються до Кесаревого розтину. Тяжко, страшно, а найголовніше, що будь-який розтин під час пологів обов'язково убиває гени батьківської любові, і така дитина не любитиме своїх дітей, якими б вони не були, своїх батьків рідненьких... "Що за вилупки пішли! Ні батька, ні неньки не визнають, як дикуни якість", – скаржаться потім особи, яким гострющим скальпелем зроблено січення... А сама винна, у вагітність вела себе непристойно...

І зверніть увагу: повсемісно, по всій Україні, що дає підстави бити на сполох, адже це до вимирання українців, бо хто ж бажатиме у майбутньому навіть поруч таких ушкоджених жити? Схаменіться, люди добрі!

Мабуть, настав час підготувати "Пам'ятку молодим про хромосомно-генетичний спадок" – воно окупиться, хоча б здоровим спадком, прекрасним майбуттям.

І підготувати українською мовою.

Як відомо, у формуванні нації чи її сили величезне значення відіграє рідна мова, спілкування українською мовою, вивчення найновіших публікацій, закріплення навичок мовлення побутового, службового, наукового та ін. Правда, сучасні книжки з мови вельми дорогі, і далеко не кожна сім'я може придбати. Тому не буде гріхопадінням навчатися за старими раніше виданими підручниками і посібниками, мови, наприклад:

Білодід І.К. Розвиток мов націй. – К.: Наукова думка, 1967.

Тараненко І.Й. та ін. Українська мова. Ч. I. – К.: Вища школа, 1976.

Горпинич В.О. та ін. Українська мова, Ч. II. – К.: Вища школа, 1977.

Медушевський А.П. та ін. Сучасна українська літературна мова. – К.: Вища школа, 1975.

Бурячок А.А. та ін. Довідник з українського правопису. – К.: Рад. школа, 1973.

Не слід лякатися якихось устарілих речень, чи прикладів на минулу тематику, просто пропустіть такі каверзи. А працівники ясельних груп і дитсадків мусять працювати за новими виданнями, скільки б вони не коштували.

Відповідні внески слід здійснити і в шкільному курсі біології, і в навчальних планах підготовки військових шахтарів, металургів, хліборобів, учителів та ін., адже скрізь працюють люди, і бажано, щоб вони були не лише фізично та розумово здоровими, а й з міцною хромосомно-генетичною палітрою.

Посміхніться, прошу!

Як жити далі?

– Вчора прочитав у газеті, що з моїми болячками дуже шкідливо вживати омари і м'ясо баракуди, – скаржиться сусід сусідові. – Як жити далі?

– А ви їжте сало, – радить той.

– Це я і без вас роблю щодня, бо знаю, які в мене гени спадковості.

(Записано від учителя В.І. Бережного, випускника КрДПУ
в м. Кривому Розі, вересень, 1999 р.)

Народні попередження

Різновиди

Третьюкласник звертається до вчительки:

- Алло Борисівно, я вчитав про хромосоми і гени у людей. Скажіть, а у свиней є гени?

- Є, мій хороший, але свинячі!

Виправдання

Учні забешкетували, посварилися. Заходить учителька Ніна Петрівна.

- Що це за гвалт? Негайно припиніть! Через що завелися?

Відповідає учень Славик:

- Та то не ми, то наші гени зчепилися...

Допиталась

- Мамо, а чого у Михасика немає лівої долоні і голівка постійно клює-хитається? – зацікавлено розпитує Настуся.

- А то ще до його народження батьки Михасика і курили, і пили міцні напої та вживали наркотики. Це вплинуло на гени і хромосоми малюка, от і народився ушкодженим.

- А я, як виросту, ніколи не буду вживати ніякого бруду.
(Записав студент Ігор Сакун
у Кривому Розі у 2001 – 2007 роках,
друкується вперше)

Цінні троянди й серед буряків...
З троянди лаштують свій букет...

Божовик Л.І. Особистість і її розвиток в дитячому віці. – М.: Просвіта, 1969 (рос. мовою).

Лейтес Н.С. Розумові здібності і вік. – М.: Просвіта, 1964 (рос. мовою).

Любар О.О., Федоренко Д.Т. Виховання словом і ділом. – Кривий Ріг: КДПі, 1991.

Матюхіна М.В., Михавчик Т.С., Патріна К.Т. Психологія молодшого школяра. – М.: Просвіта, 1975 (рос. мовою).

Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям. – К.: Рад. школа, 1977.

Федоренко Д.Т. Спочатку був Даждог... Про що розповідає першоукраїнський літопис Велесова книга. – Кривий Ріг: Бібліотека "Саксагань", 1994; його ж: Жили собі запоріжці та й на Запоріжжі. – К.: Світовид, 1994; його ж: Незаконнонароджений // Червоний гірник. – 1994. – №59. – 14.05. – С. 3; його ж: Забуті таємниці. Деякі особливості відновлення традицій суспільно-генетичної пам'яті української молоді // Заграва. – 1993. – серпень. – №№15, 16; його ж: Не кидай мене, мамо! // Дніпровська правда. – 1983. – 17.07. – №137. – С. 3 (рос. мовою).

Людські гени – не гриби:
на сковорідці не підсмажиш,
на хліб не намажеш.

Народне прислів'я

Народні приказки та прислів'я

Каліки і родяться, і робляться

Сліпа сова мишей ловить по генних законах і хромосомній палітрі.

* * *

Сліпий не бачить, а кривий не скаче.

* * *

Крива кобила завжди задніх пасе.

* * *

Кривого пса легко догнати.

* * *

Не шепчи глухому, не моргай сліпому.

* * *

Ніхто чужого болю не визнає.

* * *

Коли немає генної сили, то й світ не милий.

* * *

Криком кричать, бо гени мовчать.

(Записали студенти
педагогічного факультету КрДПУ
упродовж 2000 – 2004 рр.)

Відкривач педагогічних законів давнини¹¹

В 2005 році у "Видавничому домі" Кривого Рогу вийшла книга Ольги Федоренко (онуки Дмитра Федоренка) "Добросій". Документи та майтеріали про учителя, кандидата педагогічних наук, доцента, відмінника народної освіти України, Почесного громадянина м. Павлограда Дмитра Тимофійовича Федоренка.

Це перше в Україні видання, яке нагадує документальну повість, але водночас і добре упорядковану збірку документів, це щира розповідь, статті про людину, яка "більше працює, ніж живе".

Ще б пак! Він допоміг десятку науковців захистити кандидатські дисертації на теми педагогічної науки. Одному, наприклад, хто працював над темою виховання на лекціях з педагогіки, по-перше, постійно відчиняв двері на кожну свою лекцію будь-якою теми, по-друге, вручав до рук тексти лекцій від першої до останньої. Ні, він нічого не боявся, то був знак доброти, ввічливості, відчайдушності.

Інший своє дослідження якоїсь проблеми навчання ледве закінчив на 500 сторінках, а Федоренко Д.Т. скоротив до 135 сторінок, як за вимогами. Бідний дисертант два місяці хворів, а як же, його домовиту працю порізано! Тільки коли захистився на відмінно, пару місяців дякував, бо зрозумів, хто йому врятував дисертацію...

А сотні дипломних проектів, створених студентами під його безпосереднім керівництвом...

Багато літ діяла лабораторія "Проблеми національного виховання", якою теж керував Дмитро Федоренко. Цікаво, що його докторську (готова, переплетена) не допустили уже місцеві воротила науки. Так і стоїть у коридорі на полиці...

Придніпров'я багате на таланти. Тут народилися і розквітли численні літературні таланти різних спрямувань, від народних оповідачів, кобзарів, до корифеїв прози, поезії, драматургії (Докладніше див.: Анатолій Єлисеєв "Літературний Павлоград". Нариси. – Павлоград, 2004. – 144 с.; Козлов А.В., Козлов Р.А. "Азбука літературознавства". – Кривий Ріг, 2001. – 200 с.)

¹¹ Федоренко Ольга. Відкривач педагогічних законів давнини.

Придніпров'я славетне ракетобудівниками, шахтарями, металургами, хліборобами, борцями за охорону здоров'я людей, освітянами, вченими педагогами, багатодітними сім'ями. В одній з таких родинних красунь народився в 1933 році і наш Дмитро Тимофійович Федоренко.

За роки дослідницької педагогічної роботи у Д.Т. Федоренка накопичилася багата наукова бібліотека з понад 30 000 томів, серед яких немало унікальних, рідкісних, навіть реліктових, у тому числі і зарубіжних видань. Немало публікацій за редакцією проф. Євгена Дмитровича Федоренка (Шкільна Рада, Нью-Йорк). Це твори Ніни Черняк "Княжа доба" (1987), Володимира Яніва "Нарис Української культури" (1993), Володимира Радзиковича "Історія Української культури" та великий ряд інших, що в Україні становлять значний дослідниковий інтерес. А скільки в домашній бібліотеці папок з науковими повідомленнями, окремими статтями різних авторів, які пропущені крізь його класифікуюче серце! Його старший брат Іван Тимофійович Федоренко 1914 р.н. загинув у 1942 р. в Сталінградських боях у званні капітана Червоної Армії; Григорій Тимофійович 1917 р.н. до смерті працював головним інженером вагонно-ремонтного депо м. Запоріжжя; брат Михайло Тимофійович 1931 р.н. після закінчення двох інститутів у Москві здійснював космічний зв'язок; брат Федоренко Віктор Тимофійович, 1925 р.н., до смерті працював головним інженером Марганецького автогардепо; брат Володимир Тимофійович 1940 р.н. подолав два вузи і керував конструкторським бюро шахтобудівництва в м. Марганці. Дівчатка вирости до головних бухгалтерів, в'язальниць, решта померли дітьми. Батько Тимофій Тимофійович – потомствений запорозький козак, майстер водопостачання м. Марганця, понад 60 років був членом КПРС. Ганна Семенівна – мати-героїня, померла в 1946 р. Діди-прадіди воювали за свободу України і Росії в загонах Івана Сірка в Козацькому реєстрі їх прізвища згадуються 214 разів (214 разів!).

На стелі пам'ятного комплексу в м. Марганці вибито ім'я загиблого капітана РСЧА І.Т. Федоренка, а на меморіальному (старому) кладовищі на звичайній могилі написано: "Тут похована мати-героїня Ганна Семенівна Федоренко, яка виховала 21 українця і 3 україночки"... Поруч неї, в одній же могилі, поховано батька Федо-

ренка Тимофія Тимофійовича, потомственого козака, який прожив 92 роки”...

Дмитро Тимофійович – кандидат педагогічних наук, доцент, відмінник народної освіти України, Почесний громадянин м. Павлограда, автор понад 400 наукових праць, серед яких більш 150 книг, а ще 100 радіопередач “І розкажи сину своєму”, всі виступи записані на плівку і зберігаються, інвалід І групи (прикутий до ліжка)...

Власне кажучи, так склалося, що Дмитро Федоренко поза знаннями сучасної педагогіки (навчання, виховання, сімейної педагогіки, розвитку і взаєморозуміння особистостей, тощо), виявився фахівцем болгарської, сербської педагогіки та педагогічних тонкощів праукраїнських племен. А це цікаво, до нестями. Він розробив цикл радіопередач по 22 хвилини кожна, і щовівторка виступав по місцевому радіо “Рудана”.

Доцент, кандидат педагогічних наук Д.Т. Федоренко є співавтором фундаментальних праць “Історія педагогічної думки і освіти в Україні” (ч.1 “Дохристиянський період”, ч.2 “Княжа доба”, ч.3. “У неволі”, ч.4 “Козацька республіка”, ч. 5 “У борні” (у співавторстві з професором О.О. Любаром); “Історія української педагогіки” (у співавторстві з академіком АПН НАН М.Г. Стельмаховичем та професором О.О. Любаром) та інших. Д.Т. Федоренко надавав відчутну допомогу молодим викладачам, науковцям, аспірантам і студентам в організації і проведенні педагогічних досліджень. Під його редакцією вийшло кілька десятків наукових педагогічних праць.

Порівняйте закони праукраїнських племен знайомитися з майбутньою нареченою, чистоту замішування спадку, допомога у вихованні маленької людини, продуктивності та ніжності раннього виховання, а також жажливу силу кесаревого висічення, страхітливу дію на спадок майбутніх дітей попереднього аборту... і “досягнення” сучасної поведінки молодих, що прямисінько веде до знищення нації. Чому ж ніхто не прислухається до таких, як Дмитро Федоренко? Образливо, що “обскакав” у мисленні, що побачив розвал нації, і все без грошей, без достатку, а навпаки, самовіддано, саможертвовно, в ім'я усієї нації, а, от їм, гребучим усе під себе, таке й не вдалося...

П'ять медалей, п'ять дипломів, 107 почесних грамот та про-

сто грамот, і все це заробила одна людина, Почесний громадянин Павлограда, учитель, доцент, кандидат педагогічних наук, Людина...

Про нього писали

Короткі відомості про автора (без підпису) / У кн.: Таємниця народжених геніїв. — Кривий Ріг: Бібліотечка "Саксагані", 1997. — 94 с. — С. 93.

Любар О.О., професор, дослідник козацтва і народної педагогіки / У кн.: Дмитро Федоренко. "Кошовий лицарів чубатих". — Кривий Ріг: Видавничий Дім, 2000. — С. 141 — 142; його ж: Кілька слів про автора / У кн.: Дмитро Федоренко. "Мудрість козацької доби". — Там само, 1999.

Рейзенкінд Т.Й., професор. Тридцять років одній темі / У книзі: Мудрий Гершелє серед друзів. Нетрадиційний посібник для єврейських навчальних закладів та сімейного читання. — Запоріжжя: ДІВО, 1999. — С. 155 — 156.

Титарєва Л. Добросій // Зоря. — 2006. — 4.03. — С. 3.

Федоренко О.Б. Добросій. Документи та матеріали про учителя, підмінника освіти України Дмитра Федоренка. — Кривий Ріг: Видавничий Дім, 2005. — 208 с.

У книзі "Добросій" знайшлося місце для публікації понад 40 статей, обнародованих у журналах України, тематичних збірках, у міських, районних, відомчих чи загальноукраїнських газетах, присвячених життю і творчій діяльності Д.Т. Федоренка.

Наприклад,

Євген Грозилін. Людина, яка більше працює, ніж живе // Західний Донбас. — 1977. — №177. — 5.ХІ. (м. Павлоград).

Людмила Ліщинська. І Кембрідж ним захоплюється теж // Початкова школа. — 2000. — №12. — С. 50-58; (м. Київ).

Юрій Мицик, професор. Терміни народної творчості // Зоря. — 1995. — №16. — 7.02. (м. Дніпропетровськ) та всі інші.

У доброї людини гени роблять чарівності,
а вонючої гидоти — підлості.

Народне прислів'я

СОРОК РОКІВ ОДНІЙ ТЕМІ¹²

“Мудрий Гершелє серед друзів” – перша частина великої праці “СЕРЕД ДРУЗІВ” (Ч. 2. “Абраша Рабинович”; Ч. 3 “Марк Трахтенберг”, і всі, звичайно, серед друзів). А хіба могло бути інакше на Придніпров’ї, населення якого складається із понад 100 різних етнічних утворень і які живуть у мирі та дружбі?

Відомий педагог Дмитро Тимофійович Федоренко, який народився тяжкотрудного 1933 року в м. Марганці Дніпропетровської області, досліджує фольклор та етнографію українців й інших народів України.

Понад 40 років Д. Т. Федоренко досліджує витоки єврейської етнопедагогіки, фольклору та етнографії, культури руднокраю. Рукопис 3-х частин становить близько 500 сторінок машинопису.

Окремі праці кандидата педагогічних наук, доцента, відмінника народної освіти України Д. Т. Федоренка загальноновизнані й тепло зустрінуті громадськістю та вченими, а такі, як “Мудрий Гершелє. Штрихи до портрета героя єврейського фольклору Гершки Острополєра”, “Балади в камені”, “Про що розповідають епітафії єврейського кладовища в Павлограді” та ряд інших, опубліковані в збірниках наукових праць та популярних виданнях, піднесли його ім’я як фольклориста народів України.

Д. Т. Федоренко – учасник багатьох міжнародних, міжрегіональних, всеукраїнських Київських і Запорізьких наукових конференцій і читань з проблем іудаїки в Україні, історії населення Півдня України тощо. Одна з його фундаментальних праць прийнята до друку в Єврейській енциклопедії, що незабаром побачить світ в Ізраїлі.

Популяризатор єврейського фольклору Д. Т. Федоренко опублікував у перекладах українською мовою кілька казок, колисанок і творів інших жанрів єврейського фольклору, вважаючи, що знання етнопедагогічних витоків національних меншин України лише сприятиме консолідації багатонаціонального населення у єдиній людності держави.

12 Т. Й. Рейзенкінд. Сорок років одній темі.

За визначенням Кембріджського університету (Англія) ім'я Д. Т. Федоренка, автора понад 400 наукових праць, включено до десятка найкращих із сотні визначних людей 1997 – 1998 року.

Т. Й. Рейзенкінд,
професор Криворізького держпедуніверситету

ВЧЕНІ ВИЗНАЮТЬ ТАЛАНТ І СКРОМНІСТЬ КОЛЕГИ...¹³

Відмінник народної освіти України Д. Т. Федоренко надає відчутну допомогу молодим викладачам, науковцям, аспірантам і студентам в організації і проведенні педагогічних досліджень, є завідувачим науково-дослідною лабораторією з проблем педагогіки національної школи (на громадських засадах). За його редакцією щорічно виходить науково-методичний посібник “Викладання і виховання в початкових класах”, тематичні збірки праць тощо.

Доцент Д. Т. Федоренко творчо працює із студентською та учнівською молоддю, прилучаючи її до скарбів духовної культури українського народу.

Ним розроблені та втілюються у навчальний процес курси з української етнопедагогіки, фольклору та етнографії, авторські програми підготовки молоді до шлюбу, запобігання правопорушень тощо.

Він проводить значну роботу в навчальних закладах Кривого Рогу, Довгинцевській педагогічній гімназії, в педагогічних класах СШ № 108 та інших з проблем історії українського дошкілля, етнопедагогічної мудрості про формування юної особистості, роль малих жанрів фольклору у формуванні юної особистості тощо.

Кілька книг Д. Т. Федоренка Конгресова бібліотека США запросила до своєї колекції праць українських вчених, а Кембріджський університет (Лондон, Великобританія) включив його ім'я із сотні кращих до десятка найкращих вчених 1997-1998 років.

13 **О.О. Любар.** Вчені визнають талант і скромність колеги...

Патріарх Київської і всієї України-Русі Філарет нагородив його своєю Благівісною грамотою.

Д. Т. Федоренко повен творчих сил і натхнення, на підході кілька нових книг про козацьку педагогіку в сучасній школі ("Козацький дозор"), про творчий спадок талановитої української піснетворки Марусі Гордіївни Чурай ("Трагічні струни Чураївни"), підручник-хрестоматія про першоукраїнський літопис Велесову книгу, переклад сучасною українською мовою і повернення із забуття писемних пам'яток вітчизняної культури Остромирової Євангелії, букваря Івана Федорова та ряд інших вельми актуальних, сучасних і досить потрібних для національного відродження праць. Почесний громадянин м. Павлограда (липень, 1999 р.).

О.О. Любар

заслужений працівник народної освіти України, професор, проректор Криворізького держпедуніверситету.

/ З післямови в кн.: Дмитра Федоренка "Мудрість козацької доби" (– Кривий Ріг, 1999. – С. 139-140; в авторській редакції).

НА СТЕЗІ ВІДКРИТЬ

Короткі відомості про Ольгу Борисівну Федоренко¹⁴

Ольга Борисівна Федоренко народилася в Кривому Розі в родині трудової інтелігенції. Закінчила Криворізький державний педагогічний університет у 2004 році. Відмінниця навчання усі роки, багаторазовий переможець університетських, міських та всеукраїнських конкурсів.

Наукові погляди О. Б. Федоренко цікавлять багатьох вчених, тому не випадково в кількох авторитетних виданнях зустрічаються дослідження юної авторки. Наприклад, "Золотинки української пелагогіки" ("Духовна велич України". Наук.-публ. зб.); "Фольклор про освіту і виховання в Україні козацько-гетьманської доби" ("Історія української школи і педагогіки". Хрестоматія); "Козацька педагогіка про формування інтелекту, духовності та тіловиховання" – підрозділ в колективному підручнику "Історія української школи і педагогіки" та ін.

Немало праць О. Б. Федоренко з'явилися на шпальтах журналів: "Взірець козацької звитяги" ("Рідна школа", 2003); "Велесова книга – літопис античної України" ("Рідна школа", 2004), "Родинне виховання в античній Україні" ("Початкова школа", 2005) тощо.

За рік роботи у школі проявила себе творчим педагогом, значущим методи та прийоми практичного втілення теорії у повсякденне життя. Системний підхід до роботи з учнями сформував зацікавленість дітей до Ольги Борисівни – педагога, а майже енциклопедична обізнаність – до людини-особистості.

З 2005 року О. Б. Федоренко навчається в аспірантурі Кр.ДПУ за спеціальністю „Українська література”, під науковим керівництвом професора, доктора філологічних наук А. В. Козлов.

Кандидат філософських наук, доцент,

Лисечко В. П.

Проректор КДПУ

¹⁴ Лисечко В. П. НА СТЕЗІ ВІДКРИТЬ. Короткі відомості про Ольгу Борисівну Федоренко

Додатки
(До кн.: О.Б. Федоренко, Д.Т. Федоренка
"Врятуймо духовність українців")

Додаток 1

Визначний психолог України, професор, академік
Григорій Силівич Костюк.

Г.С. Костюк усе свідоме життя віддав науці психології. Понад сорока років науково-педагогічна та громадсько-політична діяльність Г.С. Костюка пов'язана з Київським педінститутом імені О.М. Горького, де він з 1930 року працює спершу викладачем, з 1935 року професором. За цей час кілька тисяч майбутніх учителів слухали неповторні лекції Г.С. Костюка. Пригадується, вихованці педінституту часто бували в університеті на лекціях великих майстрів педагогічної справи фольклориста М.П. Андрєєва, мовознавців М.Я. Калиновича, М.К. Грунського, літературознавця О.І. Білецького. Студенти університету, завжди прагнули знайти вільну годину, щоб відвідати лекції Г.С. Костюка.

"Психолог без знань української мови – недоук, каліка, – любив говорити визначний вчений. – Спадково, генетичним шляхом людині закладається здібність розуміти саме материнську мову. Ось чому український психолог мусить глибоко знати, поважати і користуватися рідною мовою. До того ж наша мова – може стати для людини крилами, або булькотінням п'янички – вибирайте, що вам потрібно..."

Квіти на ниві психології

1. Костюк Г. С. Вопросы психологии мышления // Психологическая наука в СССР. – Т. 1. – М., 1959.
2. Костюк Г. С. Проблемы психологии мышления // Радянська психологічна наука за 40 років. – К., 1958.
3. Костюк Г. С. Професійне самовираження як фактор формування особистості // Рад. школа. – 1967. – № 3.
4. Нариси з історії вітчизняної психології ХІХ ст. Ч. I і II / За ред. Г. С. Костюка. – К., 1955.

5. Нариси з історії вітчизняної психології-кінця XIX і початку XX ст. / За ред. Г. С. Костюка. — К., 1959.

6. Наукові записки інституту психології УРСР / За ред. Г. С. Костюка. — Т. VII. — К., 1957.

7. Психологія. Підручник для педагогічних вузів / За ред. дійсного члена АПН СРСР проф. Г. С. Костюка. — К.: Рад. школа, 1968. — 571 с.

Додаток 2

Заирнемо в майбутнє

Примірний план лекторію

"Збереження нації засобами генетичного воскресіння"

(1 варіант)

Тема 1. Забезпечення появи дітей у виключній генетичній, фізіологічній і моральній чистоті.

Тема 2. Проблеми, допологового виховання як засіб генетичної цілісності покоління.

Тема 3. Роль і поведінка вагітної жінки у формуванні "генетичного щита" майбутнього новонародженого.

Тема 4. Лквідація шкідливих негативних факторів у системі генетичного розвитку підростаючого покоління.

Тема 5. Перебудова взаємин майбутніх батьків на чистоту спілкування, особистої поведінки та з думою про майбуття кожної людини цивілізації.

Такі лекції, семінарські чи ще які заняття можуть проводитись з групою юних з клубу "Молоді батьки", що лаштуються при органах культури, загсів, на великих підприємствах, військових частинах, вузах і технікумах.

* *Найбільше дітей* було у султана Марокко Мулая Ісмаїла (1672-1727 рр.). У віці 49-ти років він став батьком 700-го сина. Доньок доскіпливо не рахували, але відомо, що їх було як мінімум більше 400. (// "Зоря". — 2005 . — №73. — С. 3)

Зазначимо, всі вони були генетично сильними.

Додаток 3

Примірний план лекторію

"Збереження нації засобами генетичного відродження"

(варіант 2)

Тема 1. Чистота генетичної спадковості у давньоукраїнських племен склавинів, антів та ін.

Тема 2. Сучасні дошкільники і учні початкових класів з огляду хромосомно-генетичної спадковості.

Тема 3. Роль батьків у збереженні генетичного фону новонароджених і малят.

Тема 4. Звідки беруться хулігани, крадії, інші злочинці з огляду генетичної інженерії?

Тема 5. Шкідливий, психічний чи нестерпний характер жінки-майбутньої матері та генетична загроза дітям

Спеціальний лекторій для студентів педагогічних, військових, різних академій та інших навчальних закладів як важлива профілактика занепаду хромосомно-генетичного поля і збереження повноцінного народу національної міцності українців.

* *Найдорослішою мамою у світі* вважається американка Аліція Кістлер. У 1936 році вона родила доньку. Матері було 57 років... (// "Зоря." – 2005. – №73. – С. 3.)

Зазначимо, що у тої матері гени відродження були надзвичайно сильними.

Додаток 4

Зазирнемо в майбутнє

Примірний план лекторію

"Збереження нації засобами генетичного відродження"

(варіант 3)

Тема 1. До чого приведуть скособочення поведінки та порушення чистоти спілкування, існування.

Тема 2. Заборона зловживань (з генетичного боку) в житті підлітків і юнаків тютюну, наркотиків, спиртного тощо.

Тема 3. Дотримання і привчання дітей від наймолодшого віку до одруження до здорового способу життя, до раціонального харчування, зростання у любові до спорту.

Тема 4. Вироблення у дітей національних норм поведінки, побуту, життя.

Тема 5. Збереження генетичного фону кожної дитини – збереження національної структури суспільства.

Ці рекомендовані лекції більше всього адресовані батькові дітей-дошкільників та учнів початкових класів. Справа в тім, що робота з генетичного покращення дітей гарантує їм не лише здорове, щасливе життя, а й збереже падіння нації у прірву.

* *Почесне звання “Мати-героїня”* вперше було присвоєно у 1944 році мешканці селища Мамонтовки Московської області Алексаханій Ганні Савеліївні, яка виховала 12 дітей. Під час війни восьмеро її синів пішло на фронт, четверо з них загинуло. При цьому жінка жила в якомусь брудному бараці. Напередодні приїзду начальства з Москви їй у барак із райкому завезли меблі. Після від'їзду комісії меблі забрали назад у райком. Усього орденом “Мати-героїня” нагороджено близько 500 тисяч жінок.

Зазначимо: це традиції українського жіноцтва.

Додаток 5

ЗОРЕПАД

(Основні праці Д. Т. Федоренка:

книги, програми, брошури, депоновані монографії).

1. Депонована монографія: Погляди Георгія Димитрова на розвиток, формування, виховання і освіту молоді. – 230 с., 375 бібл. назв, депоновано в ОЦНІ “Школа і педагогіка”, 1990. – 1 43-90.

2. Депонована монографія. Навіки в пам'яті народній: Виховне значення образу Георгія Димитрова в розповідних жанрах фольклору трудящих братніх країн. – 68 с. – депоновано в ОЦНІ “Школа і педагогіка”, 1990. – 1 44-90.

Публікації:

1. Ой у дяка суєта. Народна творчість трудящих Придніпров'я. – Дніпропетровськ, 1961.
2. Микола Шуть. Чистота. – Дніпропетровськ: Промінь, 1964 / Упорядкування та примітки.
3. Нескорений Павлоград. – М.: госполитиздат, 1965 (рос. мовою).
4. Щедрий вечір. – Дніпропетровськ, 1968: Безвірницькі свята.
5. Працюючій молоді – комуністичне виховання. – Дніпропетровськ: Промінь, 1969.
6. Георгій Димитров про розвиток пізнавальної діяльності. – Кривий Ріг, 1980.
7. Система естетичного виховання майбутніх педагогів. – Дніпропетровськ, 1980 (рос. мовою).
8. Дидактика загальноосвітньої школи. – Дніпропетровськ, 1980 (рос. мовою).
9. Контрольні роботи з педагогіки. – Кривий Ріг, 1980 (рос. мовою).
10. Розвиток пізнавальної активності молодших школярів на прикладі виховання дітей в сім'ї Ульянова. Дніпропетровськ, 1980.
11. Психолого-педагогічні основи навчально-методичної роботи в педагогічному вузі. – Дніпропетровськ, 1980.
12. Доходить до кожної родини. – Дніпропетровськ, 1980.
13. Імені Георгія Димитрова. Метод. рекомендації піонерським загонам. – Дніпропетровськ, 1981.
14. Великий друг Радянського Союзу. – Дніпропетровськ, 1981.
15. Психолого-педагогічні основи аналізу сучасного уроку. – Дніпропетровськ, 1981.
16. Схеми-рекомендації з загальних основ педагогіки. – Дніпропетровськ, 1981.
17. Дидактичні особливості формування ідейно-політичних якостей студентів педагогічних вузів на матеріалі праць Г. Димитрова. – Дніпропетровськ, 1981.
18. На прикладі виховання дітей в сім'ї Георгія Димитрова. – Дніпропетровськ, 1981.
19. Георгій Димитров про виховну роль міжнародного молодіжного руху. – Дніпропетровськ, 1981.

20. Громадянин Радянського Союзу. Навч. план та метод.-інструктивні матеріали для юних істориків. – Дніпропетровськ, 1981.

21. Методичні вказівки до схем-рекомендацій. – Дніпропетровськ, 1981.

22. Психолого-педагогічні особливості залучення праць Георгія Димитрова про болгаро-радянську дружбу в підготовці студентів до роботи в школі. - Дніпропетровськ, 1981.

23. Георгій Димитров і болгаро-радянська дружба. Метод. рекомендації для вчителів. – Дніпропетровськ, 1981.

24. Теорія навчання (дидактика). – Дніпропетровськ, 1981.

25. Непорушний зв'язок навчання і виховання – найбільш важливий фактор формування особистості школяра. Метод. рекомендації. – Дніпропетровськ, 1981.

26. Засобами сімейного виховання. Дидактичні основи педагогічної пропаганди серед батьків. – Дніпропетровськ, 1981.

27. Теоретичний спадок, життя і революційна боротьба Георгія Димитрова. – Дніпропетровськ, 1981.

28. Навчальний план, програма і методичні рекомендації, розробка занять відділу “Радянські свята, обряди і традиції.” – Дніпропетровськ, 1981.

29. Система взаємозв'язку із загальноосвітніми школами, педучилищами, ПТУ та органами освіти. – Дніпропетровськ, 1981.

30. Інтеграція педагогічних ідей. – Дніпропетровськ, 1981.

31. Передовий педагогічний досвід в навчальному процесі вуза. – Дніпропетровськ, 1981.

32. Дидактичні основи інтернаціонального і патріотичного виховання в процесі навчання української мови і літератури. – Дніпропетровськ, 1981.

33. Навчальний план, програма і методична розробка занять відділення “Основи методики партійної пропаганди і комсомольського навчання”. – Кривий Ріг, 1981.

34. Комуністичне виховання студентської молоді в теоретичній спадщині Георгія Димитрова. – Дніпропетровськ, 1981.

35. Через віки на віки! – Дніпропетровськ, 1981.

36. Дидактичні основи позакласної роботи в підготовчих і 1-3 класах загальноосвітніх шкіл. – Дніпропетровськ, 1981.

37. Дидактичні основи навчання і виховання учнів підготовчих класів на прикладі життя і навчання Володі Ульянова. – Кривий Ріг, 1982.
38. Проблеми комуністичного виховання в теоретичній спадщині Георгія Димитрова. – Дніпропетровськ, 1982.
39. Георгій Димитров про роль учителя у трудовому вихованні. – Дніпропетровськ, 1982.
- 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46 – брошури про Георгія Димитрова і комуністичне виховання. – Дніпропетровськ, 1982.
47. Дидактичні бесіди про життя і навчання Володі Ульянова. – Дніпропетровськ – Кривий Ріг, 1983.
- 48, 49, 50, 51, 52 – брошури про різні аспекти підготовки учительства. – Дніпропетровськ, 1983-84.
53. Підвищення якості знань студентів засобами лекційних курсів. – Дніпропетровськ, 1984.
54. Навчально-дослідницька робота студентів. – Кривий Ріг, 1987.
55. Методичні рекомендації по самостійному вивченню курсу педагогіки. – Кривий Ріг, 1987.
56. Особливості педагогічної майстерності учителя початкових класів. – К., 1988.
57. Дударики: Метод. матеріали для керівників фольклорно-етнографічних ансамблів. – Кривий Ріг, 1989 (у співавт. з Т. А. Гаркушою).
58. Методика гурткової роботи. – К., 1989.
59. Педагогіка. Державний екзамен. – Кривий Ріг, 1990.
60. Школа і освіта Запорозької Січі. – Кривий Ріг, 1990.
61. Основи наукової організації педагогічної праці. – К., 1990.
62. Етнографічні джерела народної педагогіки. – Кривий Ріг, 1991.
63. Український народ про виховання словом і ділом. – Кривий Ріг, 1991. (У співавт. з О. О. Любаром)
64. Основи наукових досліджень. – Кривий Ріг, 1991 (у співавт. з О. О. Любаром).
65. Веселка Дніпрова. Метод. матеріали для керівників фольклорних ансамблів. – Кривий Ріг, 1991.
66. Вимоги до дипломних робіт... – К., 1991.

67. Нетрадиційні уроки в початкових класах на засадах народної дидактики. – Кривий Ріг, 1991.

68. Педагогіка національної школи. Програми педагогічних інститутів. – К., 1992. (у співавт. з О. О. Любаром, К. К. Потапенко, В. І. Бондарем)

69. Історія педагогічної думки і освіти в Україні. Ч. 1. Дохристиянський період. – К., 1993 (у співавт. з О. О. Любаром).

70. Основи національного виховання. Концептуальні положення. – К., 1993 (у співавт. з групою авторів).

71. Жили собі запорожці та й на Запорозжі. Ліричні розвідки, топонімічні легенди, козацькі афоризми та гумор Середньої Наддніпрянщини в записках Дмитра Федоренка. – К., 1994.

72. Історія педагогічної думки і освіти в Україні. Ч. 2. Княжа доба. – К., 1994 (у співавт. з О. О. Любаром).

73. Спочатку був Дажбог... Про що розповідає першоукраїнський літопис Велесова книга. – Кривий Ріг: Бібліотека "Саксагані", 1995.

74. Запорозькі козачата. – Кривий Ріг, 1996.

75. Підвищення результативності виховного впливу козацьких пісень в процесі викладання українознавчих дисциплін. – Кривий Ріг, 1996 (у співавт. з Март'яноюю Г. М.)

76. Історія педагогічної думки і освіти в Україні. Ч. 3. У неволі. – К., 1996 (у співавт. з О. О. Любаром)

77. Первоцвіт дивослова. Малі розповідні жанри дитячого фольклору в етнопедagogіці України. Навчальний посібник. – К., 1997.

78. Таємниці ненароджених геніїв. Народно-педагогічні уявлення про спадковість і виховання. – Кривий Ріг: Бібліотека "Саксагані", 1997.

79. Від серця до серця. Популярний посібник з українознавства. – К., 1997.

80. Листи з античної України. Сенсаційні свідчення, наукові гіпотези, історичні доведення про першоукраїнську писемність. – К., 1997. (у співавт. з Юрієм Гузенком)

81. Педагогіка національної школи України. Збірник програм для студентів. – К., 1998 (у співавт.)

82. Дитинство античної України. Популярний посібник з українознавства. – К., 1998.

83. Блудні батьки – блудні діти. Нетрадиційний посібник з

- родинної педагогіки. – К., 1998. (У співавт. з В. Д. Федоренком)
84. Історія української педагогіки. Навчальний посібник. – К., 1999 (у співавт. з О. О. Любаром і М. Г. Стельмаховичем).
85. Історія педагогічної думки і освіти в Україні. Ч. 4. Козацька республіка. – К., 1999 (у співавт. з О. О. Любаром).
86. Мудрість козацької доби. – Кривий Ріг, 1999.
87. Велесова книга – найдавніший літопис України. – К., 1999.
88. Історія педагогічної думки і освіти в Україні. Ч. 5. В борні. – К., 1999. (У співавт. з О. О. Любаром)
89. Кошовий лицарів чубатих. – Кривий Ріг, 2000.
90. Мудрий Гершелє серед друзів. Нетрадиційний посібник для єврейських навчальних закладів та сімейного читання. – Запоріжжя, 1999.
91. Абрам Рабинович серед друзів. – Запоріжжя, 2000.
92. Нескорені павлоградці. Народно-філософські, етнопедагогічні, фольклорні погляди учасників антифашистського повстання у лютому 1943 р. – Дніпропетровськ: Січ, 2003.
93. Історія української школи і педагогіки. – К., 2003 (у співавт. з О. О. Любаром і М. Г. Стельмаховичем)
94. Викладання і виховання в початкових класах. Вип. 1, 2, 3, 4, 5. – Кривий Ріг, 1995, 96, 97, 98, 1999. (у співавт. з О. О. Любаром)
95. Курс педагогіки людинознавства – у школи України // Рідна школа. – 2000. – ¹ 9. – С. 11 – 14.
96. Василь Сухомлинський – видатний український педагог // Початкова школа. – 2000. – ¹ 9. – С. 2 – 5.
97. 70 років Криворізькому ДПУ. – Кривий Ріг, 2000. – 150 с.
98. Найперша і найсвятіша справа. Українська етнопедагогіка про трудове виховання... / У кн.: Теорія і практика трудової та професійної підготовки молоді. Зб. наук. праць. Вип. 2. – Кривий Ріг, 1989. – С. 128 – 132.
99. Основні джерела і засоби єврейської етнопедагогіки / У кн.: Еврейская мысль сквозь века. Вип. 4. – Дніпропетровськ: Новая идеология, 2000.
100. Сторінки історії славетної пісні, якій судилося стати Гімном незалежної України // Початкова школа. – 2000. – ¹ 12. – С. 51 – 54.
- 2001 рік – 7 наукових публікацій.
- 2002 рік – 9 друкованих наукових праць.

2003 рік – 15 друкованих наукових праць.

2004 рік – 6 наукових публікацій.

2005 рік – 4 друковані наукові праці.

2006 рік – 5 наукових публікацій.

Голодомори в підрадянській Україні. Праці членів Асоціації дослідників голодоморів в Україні / Упорядкування книги (у співавт. з групою упорядників). – Видавництво М. П. Коць. – 2003. – 724 с.

Усім смертям назло: Голодомор у моєму житті / У кн.: Голодомори в підрадянській Україні. Праці членів Асоціації дослідників голодоморів в Україні. – Київ – Львів – Нью-Йорк. – Видавн. М. П. Коць. – 2003. – С. 579 – 626 та ін.

Крім того, підготовлено рукописи наукових книг з педагогіки, етнопедагогіки та фольклору:

1. **ЗОЛОТИНКИ ПЕДАГОГІКИ АНТИЧНОЇ УКРАЇНИ.** Навчальний посібник для студентів і викладачів педагогічних навчальних закладів, старшокласників і учителів загальноосвітніх шкіл, гімназій, коледжів та сімейного читання. (у співавт. з О. Б. Федоренко).

2. **УКРАЇНСЬКА КОЗАЦЬКА ПЕДАГОГІКА.** Навчальний посібник для студентів педагогічних навчальних закладів, для викладачів вузів, старшокласників загальноосвітніх шкіл та їх батьків, учителів і вихователів. – 500 с. (у співавт. з О. Б. Федоренко).

3. **ЗОЛОТЕ ПЕРЕВЕСЛО УКРАЇНИ.** – 273 с.

4. **КОЗАЦЬКА ЛЕВАДА.** Апробовані сценарії з сучасної української педагогіки. – 300 с. (У співавт. з Д. Б. Федоренком, О. Б. Федоренко).

Крім того, кілька років чекають на спонсора:

5. Пам'ятка національної культури "ОСТРОМИВЕ ЄВАНГЕЛІЄ-АПРАКОС 1056 – 1057 РР." Переклад із старослов'янської на сучасну літературну українську мову, редакція і примітки Дмитра Федоренка, 1999 р.

6. **СОВІСТЬ УКРАЇНИ.** Образ Т. Г. Шевченка в українській етнопедагогіці, 2000 р.

7. **ТРАГІЧНІ СТРУНИ ЧУРАЇВНИ.** Пісенний спадок Марусі Гордіївни Чурай (1625 – 1657).

8. **СТРУНИ СЕРЦЯ.** Микола Лаврінович Кузьменко. Забуті імена. Переднє слово, упорядкування, примітки.

9. БЛИСКАВКА ОПІВДНІ. Неспубліковані статті Д. Т. Федоренка за 1970 рік.
10. ПРОЛІСКИ В ГРУДНІ. Неспубліковані педагогічні статті Д. Т. Федоренка за 1980 рік.
11. ОСВІТА І ШКІЛЬНИЦТВО В КОЗАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ. – 201 с.
12. ОСЯВАННЯ ДИТИНИ. Інтелектуальний розвиток і виховання наймолодших. Посібник для батьків. – 150 с.
13. ПЕРШОУКРАЇНСЬКИЙ БУКВАР ІВАНА ФЕДОРОВА. Передмова „Відродження національної пам'ятки”, переклад сучасною українською літературною мовою, науковий коментар, примітки Дмитра Федоренка.
14. ГАРБУЗОВИЙ ЗОРЕПАД. – 155 с.
15. ЦВІРІНЬКАЛО. Книжка для наймолодших.
16. ЩЕ ЯК БУЛИ МИ КОЗАКАМИ. Українська козацька педагогіка. Енциклопедичний словник-антологія. У співавторстві з О. Б. Федоренко.
17. ВЕЛЕСОВА КНИГА ПРО ВІРУ ПРАУКРАЇНЦІВ. – 300 с.

ПЕРШІ ПРОМЕНИ
СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ
ТА ВИНАХОДІВ О. Б. ФЕДОРЕНКО

1. *Козацька педагогіка про формування інтелекту, духовності та тіловиховання* // Любар О. О., Стельмахович М. Г., Федоренко Д. Т. Історія української школи і педагогіки. – К.: Знання, 2003. – С. 149 – 158 (Доповнення до розділу 7 – підрозділ 3 в названій книзі).
2. *Фольклор про освіту і виховання в Україні козацько-гетьманської доби* // Історія української школи і педагогіки. Хрестоматія. / Упор. проф. О. О. Любар, за ред. В. Г. Кременя. – К.: Знання, 2003. – С. 144 – 150.
3. *Психологічна компетентність вчителя – основа особистісно орієнтованого навчання* // Збірник наукових праць студентів Криворізького державного педагогічного університету. (Випуск 2) / Гол. ред. проф. Л. В. Кондрашова. – Кривий Ріг: СП “Міра”, 2002. – С. 20 – 21.

4. *Проблеми мовних особливостей поезій Ліни Костенко* // *Творчі пошуки: Збірник студентських наукових матеріалів.* / За заг. ред. Н. І. Білоконної. Випуск 2. — Кривий Ріг: КДПУ, 2004. — С. 22 — 24.

5. *Особливості роботи над сценаріями з козацької педагогіки* // *Проблеми оновлення змісту початкової освіти на сучасному етапі реформування школи.* Випуск 1. — Кривий Ріг, 2002. — С. 186 — 197 (у співавт. з доц., к. пед. н. Д. Т. Федоренком).

6. *Завтрашні таланти і генії. Українська етнопедагогіка про інтелектуальне виховання переддошкільників* // *Проблеми оновлення змісту початкової освіти на сучасному етапі реформування школи.* Випуск 2. — Кривий Ріг, 2003. — С. 118 — 128 (у співавт. з доц., к. пед. н. Д. Т. Федоренком).

7. *Осявання дитини. Козацька педагогіка про наймолодших* // *Проблеми оновлення змісту початкової освіти на сучасному етапі реформування школи.* Випуск 2. — Кривий Ріг, 2003. — С. 180 — 189 (у співавт. з доц., к. пед. н. Д. Т. Федоренком).

8. *Взірець козацької звитяги.* // *Рідна школа.* - 2003. — № 2. — С. 67 — 68 (у співавт. з доц., к. пед. н. Д. Т. Федоренком).

9. *Велесова книга — літопис античної України* // *Рідна школа,* 2004. - № 1. — С. 67 — 69 (у співавт. з доц., к. пед. н. Д. Т. Федоренком).

10. *Козацькі виховні жаринки* // *Проблеми оновлення змісту початкової освіти на сучасному етапі реформування школи: Збірник наукових і науково-методичних праць кафедри педагогіки і психології Криворізького державного педагогічного університету.* / За ред. проф. В. К. Буряка. — Випуск 3. — Кривий Ріг: Видавничий дім, 2005. — С. 131 — 138. (у співавт. з Д. Т. Федоренком).

11. *Оповідання про Сірка* // *Література. Фольклор. Проблеми поетики: Зб. наук. праць.* — Вип. 21. — Ч. 2: Питання менталітету в українській літературі. / Редкол.: **А. В. Козлов** (відп. ред.) та ін. — К.: Акцент, 2005. — С. 626 — 629.

12. *Добросій: Документи та матеріали про учителя, кандидата педагогічних наук, доцента, відмінника народної освіти України Дмитра ФЕДОРЕНКА.* — Кривий Ріг: Видавничий дім, 2005. — 208 с.

13. *Антична Україна — колиска національної писемності* / Д. Федоренко, О. Федоренко // Федоренко О. *Добросій: Докумен-*

ти та матеріали про учителя, кандидата педагогічних наук, доцента, відмінника народної освіти України Дмитра ФЕДОРЕНКА. — Кривий Ріг: Видавничий дім, 2005. — 208 с. — С. 174 — 177.

14. *Завтрашні таланти і генії*. Українська етнопедагогіка про інтелектуальне виховання переддошкільників. / Д. Федоренко, О. Федоренко // Федоренко О. Добросій: Документи та матеріали про учителя, кандидата педагогічних наук, доцента, відмінника народної освіти України Дмитра ФЕДОРЕНКА. — Кривий Ріг: Видавничий дім, 2005. — С. 177 — 183.

15. *Повернути національну святиню* Велесова книга в початкових класах. / Д. Федоренко, О. Федоренко // Федоренко О. Добросій: Документи та матеріали про учителя, кандидата педагогічних наук, доцента, відмінника народної освіти України Дмитра ФЕДОРЕНКА. — Кривий Ріг: Видавничий дім, 2005. — С. 189 — 194.

16. *Фольклорні мотиви листа запорожців турецькому султану Мухаммеду IV (на основі епістолярної спадщини І. Сірка)* // Література. Фольклор. Проблеми поетики: Зб. наук. праць. — Вип. 22. — Ч. 2. / Редкол.: **А. В. Козлов** (відп. ред.) та ін. — К.: Акцент, 2005. — С. 485 — 492.

17. *Майбутні таланти і генії* // Початкова школа. — 2006. — № 3. — С. 56 — 58 (у співавт. з Д. Т. Федоренком).

18. *Легендарний мотив непереможності Івана Сірка у романі В. Малика "Таємний посол"* // Література. Фольклор. Проблеми поетики: Зб. наук. праць. — Вип. 24. — Ч. 1. — К.: Акцент, 2006. — С. 618 — 625.

19. *Образ Івана Сірка в історичних піснях і думках* // Література. Фольклор. Проблеми поетики: Зб. наук. праць. — Вип. 25. — К.: Акцент, 2006. — С. 552 — 556.

ЗМІСТ

Порівняння спадковості світів	4
Зазирнемо до давнини. Педагогіка для 6-7 років застерігає	7
Враховуючи минуле. Батькам учнів-дошкільників	12
Враховуючи минуле. Молоді батьки племен викривають і повчають	15
Вісті з минулого. Дажбог і Богиня Лель про молодь.	19
Зазирнемо в давні документи.	
“Остромирова Євангелія” 1056-1057 рр.та інші документи	25
Зазирнемо до давнини.	34
Зазирнемо до давнини. Педагогіка минулого застерігає.	38
Зазирнемо до давнини. Суворі настанови давньоукраїнських племен	43
Зазирнемо до давнини. Застереження київсько-руських лікарів	48
Народні приказки та прислів'я	53
Відкривач педагогічних законів давнини.	54
Про нього писали.	57
Сорок років одній темі	58
<i>Т.Й. Рейзенкінд</i> . Вчені визнають талант і скромність колеги.	59
<i>В.П. Лисечко</i> . На стезі відкрить	61
Короткі відомості про Ольгу Борисівну Федоренко	61
Додатки.	62
Додаток 1. Визначний психолог України, професор, академік Григорій Силович Костюк.	62
Додаток 2. Зазирнемо в майбутнє	63
Додаток 3. Примірний план лекторію “Збереження нації засобами генетичного відродження”	64
Додаток 4. Зазирнемо в майбутнє. Примірний план лекторію “Збереження нації засобами генетичного відродження” (варіант 3)	64
Додаток 5. Зорепад. (Основні праці Д. Т. Федоренка: книги, програми, брошури, депоновані монографії).	65
Перші промені. Список опублікованих наукових праць та винаходів О. Б. Федоренко	72

Навчальне видання

Федоренко Дмитро Тимофійович,
Федоренко Ольга Борисівна

Врятуймо духовність українців

У авторській редакції

Технічний редактор Р. О. Шкалікова
Відповідальний за випуск В. В. Стецюк

*Підписано до друку 15.05.07. Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура Free Set.
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 6,51. Наклад 200 прим. Замовлення ... Замовне.*

*ПП "Видавничий дім". 50063 Кривий Ріг, вул. Тухачевського, 26.
Свідоцтво ДК №515 від 03.07.2001 р. Тел.: (0564) 66-23-18; e-mail: vidavnicij_dim@ukrtel.dp.ua*

*Друкарня "R-студія" (ПП Чернявська Л.М.). 50049 Кривий Ріг,
вул. 200-річчя Кривого Рогу, 17. Тел.: 440-21-63; e-mail: info@oktanprint.com; oktan@alba.dp.ua*